

Slovenija več četrtiek in v voja s poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem dom za celo leto 25 din., od leta 12:50 din., četrt leta 50 din. Izven Jugoslavije 60 din. Naročnina se postavlja na upravninštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta 5. Če se dopošljila do odgovori. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

44 številka

MARIBOR, dne 18. oktobra 1923

57. letnik.

Kaj bo?

Beograd, 12. oktobra.

Zasedanje narodne skupščine (državnega zborna) je bilo dne 11. oktobra dovršeno. Do 20. oktobra narodna skupščina ne bo zborovala. Po 20. oktobru pride na vrsto državni proračun za leto 1924. Kako izgleda ta proračun, bomo še poročali. Ta državni proračun je pravi cvet in sad velesrbskega centralizma, za kojega so glasovali na Vidov dan leta 1921 Pucelji, Mermolji, Drobni, Kukovci in drugovi.

Pašičevi vladi teče sedaj voda v grio. Radikali v skupščini nimajo več trdne večine. Kakih 20 radikalnih poslancev-kmetov se kuja in kljubuje Pašiču ter noče več čez drn in strn glasovati za Pašičeve predloge. Tako se je zgodilo dne 10. oktobra. Če ne bi osem Nemcev in 13 makedonskih Turkov vlada kupila za se, bi bil znan zakonski predlog o taksah propadel. In s tem bi tudi vlada moraliti. Samo Nemci in Turki so rešili Pašiča in njegovo vlado.

Radiklai se silno trudijo, da bi Jugoslovanski klub stopil v vlado. Te dni se radikalni veljaki sučejo okoli naših poslancev in jih skušajo pridobiti za vstop. A naši odločno odklanjajo vstop v vlado. Dr. Korošec je bil dne 11. oktobra celo pozvan h kralju. Če bi samostojne in demokrati imeli take ponudbe, bi si prste polizali in se zvezali z vladno stranko, samo da bi dobili ministrske sedeže. Slovenska ljudska stranka pa dokler ne dobi zagotovila popolne avtonomije, ne more spremeniti svojega stališča.

Kaj bo po 20. oktobru, ko se znova začnejo seje parlamenta? Ali pridejo Radičevi poslanci našim na pomoč, da strmoglavijo sedanjo vlado? To je sedaj vprašanje, okrog katerega se suče dnevna politika.

Lep uspeh naših poslancev.

Desetek pri manjših posestvih odpravljen.

Beograd, 11. oktobra 1923.

Na pritisk slovenskih poslancev je finančni minister dr. Stojadinovič dne 10. oktobra pri razpravi o zakonu o taksah in pristojbinah sprejel predlog, da se bo desetek za prevzemanje imovine v sorodstvo opustil, ako vrednost znaša samo 2 milijona kron. Ko stopi ta zakon v veljavo (najbrž 1. novembra 1923), otrokom, ki prevzamejo posestvo po starših ali bližnjih sorodnikih pri vrednosti do 2 milijona kron ne bo treba plačati nobenega desetka. Isto velja seveda tudi za moža in ženo. Desetek se plača še le pri vrednosti nad 2 milijona kron.

Minister se je dolgo branil, a konečno je vendar moral pristati na zahtevo poslancev Jugoslovanskega kluba. Pristal je tudi na nekatere druge naše predloge.

Živ pokopan.

Po angleškem izvirniku Arn. Bennett napisal Paulus.

I.

Zemeljska obla se je zasukala krog svoje osi in obrnila v stran od solnca svojo najkulturnejošo plat. Na srednjo in zapadno Evropo je legel mrak in kmalu nato se je nad njo zagnila noč.

Neštevilne zvezdice so se prižgale na nebu in njim so se odzvale neštete lučice v nočni temi kulturne Evrope.

V enonadstropni hiši samotne ulice v nekem mestu — morebiti da je bilo v Sloveniji, morebiti da kje druge v zapadni Evropi, v temi se ne vidi dobro — sta brleli dve luči, ena v pritličju, ena v prvem nadstropju, in molče pripovedovali, da tam vsekakor še nekdo ključuje trmoglavemu redu narave.

Hiša je bila ena tistih, ki jim je na čelu zapisano, da navadno nihče v njih ne stanuje, in če tudi kedaj kdo pride uživat njihovo gostoljubnost, da se ne zmeni za njihovo usodo.

Da je dan, bi videli, kako je njeni lice že razjedal zob časa, da je omel odpadel, da njene stene žalostno kažejo gola rebra. Šipe na óknih, kar jih je še celih, so oslepele od prahu, nekje gori od strehe visi kos žleba, dva dimnika čepita na slemenu kot bi premisljevala, ali bi se ali ne strmoglavila v globočine.

Stopi skozi težka starinska vrata v vežo in udari ti bo v nos zatohli, plesnivi duh zanemarjenega, zapuščenega hrama. Vsi prostori, nerodno razporejeni na obeti straneh veže in na stopnicah, so prazni, popol-

Nov udarec centralizma.

Danes teden nam je radikalna vlada naložila novo silno breme z novimi taksami in pristojbinami. Poslanec Pušenjak je v skupščini temeljito razložil vse napake in težke posledice novega zakona o taksah. Očital je vladi, da daje izenačenje zakonodaje vedno na dnevni red, a je nikdar popolnoma in pravično ne izvede. Mesto izenačenja davkov dobimo nove takse, ki nas bodo na novo obdavčile za dobre pol milijarde dinarjev.

Nove takse in pristojbine bodo napravile tudi silno zmedo v pristojbinskem postopanju, ki se vrši že po pet različnih pristojbinskih zakonih in sicer po posebnem za Srbijo, Bosno, Vojvodino, Hrvatsko in Slovenijo. Poslanec je našteval celo vrsto posebnosti taksnega zakona. Tako na primer, da morajo takse plačevati tudi oni, ki napovedujejo svoje dohodke, da se nezadostno kolekovane vloge mečejo enostavno v koš itd.

Iz znatenega in stvarnega govora našega poslanca naj sledi del in zaključek, ki zadeva zlasti kmetski stan:

Prizivne in cerkvene takse.

Glavne hibe novega zakona obstoje v sledečem. V moderni državi se predpisujejo osobito za majhne stvari zmerne takse, da se morejo tudi revni sloji posluževati javnih naprav. Po predloženem zakonu je pa vsed previških tak s nemogoče rešiti bagatelne zadeve potom sodišča. Vse sodniške takse so previsoke, kar pomenja podražitev pravne poti. Previsoke so tudi takse za prizive na višje inštitute. Ti prizivi se radi previških tak s popolnoma onemogočajo. Neprimerno visoke so razne cerkvene takse, ki jih je predložil gospod minister ver. Grajati je posebno to, da se s temi taksi posega tudi v notranje zadeve posameznih cerkva.

Takse oškodujejo zadruge.

Pospoševanje varčevanja in pobijanja draginje naj bi bila prva skrb vsake države. Radi tega bi morala država storiti vse, da se pospoševanje zadružništva, katerega glavni cilj je, pospoševati varčevanje, pobijati draginjo ter ustvariti ugodne živiljenske razmere za najširše sloje ljudstva. Predloženi zakonski načrt pa kaže, da se dela pri nas baš nasprotno. Dosedanje oprostitve veljavne za zadruge, so se ukinile. To je protustavno, ker je čl. 29 ustawe, ki pravi, da država materialno podpira narodno zadružništvo.

Ko je gospod finančni minister predložil načrt zakona o neposrednih davkih, je v čl. 109 tega zakona oprostil zadruge raznih davkov. Čuditi se moramo, da je pri oprostitvi zadruge od tak s popolnoma prezrl naše zadruge. Mi smo v finančnem odboru že zahtevali, da se nam tudi za zadruge zagotovi v zakonu oprostitev tak s, kakor se je ta oprostitev zasigurala za razne druge gospodarske dobrodelne naprave. Mi se ne moremo zadovoljiti s tem, da bi se ta oprostitev zasigurala samo

noma prazni. Videti jim je, da je v njih kedaj v davnih časih kraljevala trgovina ali slična obrta.

Le v dveh sobah boli živiljenje, ena je v pritličju na desno, druga prav nad njo v prvem nadstropju. Pa vse je tiko, mrtvo, nič se ne gane.

Poglejmo v pritlično sobo!

Prvo, kar vidimo, je seve svetiljka. Na majhni mizi stoji, vrh prazne škatle, v kateri so bile svojčas shranjene cigare. Mala, nizka petrolejka je, kakršno bi bil v dobrih časih lahko kupil za petindvajset krajcarjev. Kar je še pohištva v sobi, preprosta postelja in šepava omara, vse to bi dobil za par goldinarjev.

Svetiljka obseva ozko, zamazano mizno ploščo, zavoj cigaret na njej, kupček tobačnega pepela, naslonjalo preprostega stola, ki gleda preko miznega roba, še eno naslonjalo in na njem — edinega prebivalca te samotne, zapuščene sobe.

Mož, ki sloni pri mizi, se je priživel do tiste dobe v živiljenju, ki se sme po pravici imenovati zanimiva. Do dobe, ki v njej mislite, da ste se otresli, končno in za vselej, neumnih mladostnih sanj, da do jedra poznate in razumete živiljenje, da ste navajeni na prevare in razočaranja, in ki v njej nezaupno premisljujete, kaj vse vam bo živiljenje še prineslo prijetnega in neprijetnega v bodočnosti.

Mož je namreč štel petdeset let.

Njegova glava je že bila nekoliko plešasta, lasje so bili osiveli, isto barvo je dobivala njegova koničasta brada in gosti brki pod nosom so bili že tudi peplnati. Številne gube so se zaorale po njegovih licih in v kotih za očesi. In njegove oči so gledale otožno, zelo tožno. Če bi se bil postavil na noge in bi pogledal po sebi navzdol, bi bil videl — ne svojih čevljev, ker te je že

v pravilniku, ker se pravilniki lažje menjajo, nego zakoni.

Velik pomem zadružništva osobito za kmetsko in delavsko ljudstvo zahteva, da finančni minister upošteva spomenico glavnega Saveza zemljoradniških zadruž v Beogradu, ki zahteva, da se v zakonu o taksah izreče oprostitev zadruž, ki so članice tega Saveza.

Takse za kapitalizem in proti delovnim slojem.

Značilno za naše razmere je, da je gospod finančni minister opustil povisjanje tak s na dividende, s čemer se ščiti kapitaliste in kapitalistična podjetja. (Klici na desnicu: Kakor vedno), dočim ni upošteval predlogov, ki bi bili v korist najširšim slojem ljudstva.

Previsoke so takse za šolska izpričevala in izpote, s čemer se podražuje šolanje, da celo onemogoči revnejšim slojem. Te takse nasprotujejo tudi ustavi, ki jasno določa, da se državna nastava daje brez upisnine, brez šolnine in brez drugih tak s.

Nagrade za biriče.

Zalostno poglavje zase, ki vrže čudno luč na našo upravo, tvori člen, ki govori o tem, da se da 5-, oziroma 10 odstotna nagrada uradnikom, ki skrbe za redno platičilo in odmero tak s, ki skrbe za odmero kazni. V vseh dobro urejenih državah se smatra kot službena dolžnost uradnikov, da redno vrše svoje dolžnosti. Nepotrebne so torej nagrade, toda potrebno je upeljati redne kolkovne revizije, ki je bila dosedaj upeljana v prečanskih krajih in ki bi stala manj, kot pa 5, oziroma 10 odstot. provizije. Le vedne kolkovne revizije bi one-mogočile vsako zlorabo, med tem ko z začasno revizijo tega ni mogoče doseči.

V zakonu se nahajajo tudi stvari, ki ne spadajo notri, ampak bi spadale v večjemu v pravilnik. Finančni oblasti in finančnemu ministrstvu se nalagajo posli, ki ne spadajo v njihov delokrog. Če pogledamo ves zakon o taksah, potem moramo reči, da nam je gospod fin. minister predložil velik pester šopek različnih tak s. Toda kljub temu pestremu šopku vseh mogočih tak s pogrešamo eno takso, ki bi dala državi velike dohodek. To je taksa za vse uradnike, ki nimajo potrebne naobrazbe. Z upeljavo take takse, ki je nunjo potrebna, bi se doseglo, da bi se iz državne službe odstranili uradniki, ki nimajo potrebne naobrazbe.

Dvoje posebnosti.

Kot posebnost prve vrste predlaga zakon, da se zahteva za vpogled v zemljiško knjigo taksa 10 dinarjev. Predlagatelj te določbe prav nič ne pozna zakonov in neve, da je zemljiška knjiga javna, da ima vsakdo pravico do vpogleda in da ga ne sme pri tem nihče ovirati.

Druga posebnost tega zakona je bila določba, da morajo šolska izpričevala dobiti le oni učenci, ozir. dijaki, ki predložijo dokazila, da so stariš plačali davek.

Kaj je uspeh povišanih tak s?

Kak finančni uspeh pričakuje finančni minister od

pred leti zakril trebušek, ampak gumb, ki je le še na par nitih malomarno visel od telovnika.

Petdeset let je imel. In samec je bil. In kakor vsemi pri petdesetih letih — izjeme utegnute kje najti — se je čutil osamelega, zapuščenega. Zavedal se je, da ni bil preveč srečen v živiljenju. Če bi bil razkopal svojo dušo, bi bil našel v njenih globinah srčno, kopneno željo po nekom, ki bi se brigal zanj, po nekom, ki bi ga čuval in branil pred nezgodami in neprilikami živiljenja.

Pa tega svojega razkritja bi ne bil priznal. Niti samemu sebi ne —.

Če je človek petdeset let star in sedi ob dveh po polnoči v prazni sobi pri slabo brleči petrolejki, tedaj pač ni čudno, ako mu misli potujejo nazaj v živiljenje, posebno še, če je to živiljenje polno dogodkov.

Tudi samotni prebivalci pritlične sobe v zanemarjeni enonadstropni hiši je misil na minilo živiljenje.

Če si šel v tistih dneh mimo knjigarne in si se ozrl po izložbi, si zanesljivo zagledal v njej debelo, v rdeče platno vezano knjigo in krog nje ovitek z debelim napisom: «Najnovejši roman Aleša Blaža!» — Če si v drugi ulici šel mimo druge knjigarne, ti je tudi tam ustavl zaposleni korak enak napis. In če si kupil na oglu časopis katerekoli struje, ti je koj na prvi strani zakričal v obraz: «Nova knjiga! Glasoviti roman slavnega Aleša Blaža!»

In narod je kupoma postajal pred izložbami, tiščal radovedne glave v časopise in hitel v knjigarne. Ves dan knjigarji niso prodajali druga ko Aleša Blaža, mlado in staro se je naslajalo ob njegovih delih, osemnajst-

povišanih taks? V uvodu k taksnemu zakonu trdi, da pričakuje od tega povišanja 100 milijonov dinarjev. — Čisto-gotovo pa je, da bodo te taksse dale skoraj pol milijarde v državno blagajno. Dokaz za to trditev tverijo proračuni in plačila taks prejšnjih let. Po proračunu za 1921-22 so znašale taksse okoli 200 milijonov dinarjev. Po proračunu za 1922-23 so pa vsled izenačenja taks, ki se je izvedlo z zakonom iz leta 1921 določene taksse v znesku 407,600.000 D.

Po izkazih, katere smo dobili od finančnega ministra, se je pa plačalo na taksah v 10 mesecih 448 milijonov 100.000 D, torej se je v desetih mesecih plačalo mnogo več, kakor je pa določeno za celo leto.

Koliko plačuje Slovenija?

Ako se to plačilo 448,000,000 D lepo razdeli na posamezne pokrajine, vidimo, da odpade od tega zneska na prečankse kraje 320,000,000 D torej okroglo tri četrtine vseh taks. Ako pogledamo te izkaze po posameznih pokrajinah, vidimo, da je Slovenija plačala v desetih mesecih na taksah 63,000,000 D., štirikrat večja Srbijsa pa komaj 126,000,000 D.

Zanimivo je dejstvo, da je plačala Slovenija na neposrednih davkih v desetih mesecih 73,000,000 D, na taksah pa tudi skoro toliko, in sicer 63,000,000 D. V nekaterih mesecih je plačala Slovenija na taksah celo več, kakor na neposrednih davkih. V maju mesecu letosnjega leta na primer je plačala na taksah 9 in pol milijon dinarjev, na neposrednih davkih pa 9,300,000 D. Iz tega se lahko sklepa, da bo zopet Slovenija z novim povišanjem taks najhujše prizadeta.

V celi državi.

Ako primerjamo plačilo neposrednih davkov v celi državi s plačilom taks v celi državi, vidimo, da se je v celi državi plačalo v desetih mesecih na neposrednih davkih 488,000,000 D, dočim znaša po proračunu sveta neposrednih davkov 518,000,00 D. Torej se je neposrednih davkov plačalo manj, kakor je pa bilo določeno po proračunu. Pri taksah je pa narobe. Taks se je plačalo v celi državi v desetih mesecih 448,000,000 dinarjev, dočim znašajo takse po proračunu 339,000,000 D. Torej se je plačalo v desetih mesecih na taksah za 110,000,000 D več, kakor se pa zahteva po proračunu. Zato ni prav nič potrebno, da gospod finančni minister zahteva, da se morajo taksse povišati še za 100 milijonov D, ker se je v celi državi že v desetih mesecih plačalo taks za 110 milijon dinarjev več, kakor ja pa določeno po proračunu leta 1922-23.

Iz kritike zakona samega sledi nedvomno, da posmenja to izenačenje pristojbinskega zakona, kakor dosedaj še vsako izenačenje, poslabšanje dosedanjih razmer, ker se brez poznavanja naših razmer in potreb, brez ozira na različno kulturno zgolj iz pretiranih fiskalnih razlogov povečajo že obstoječe taksse in uvajajo nove, ker se otežkoča celi pristojbinski postopek, zlasti pa še kazensko postopanje. Ta zakonski načrt utrjuje in pospešuje birokratizem, ustvarja nejasnost in negotovost dosedanjega pristojbinskega postopanja, posmenja preveliko obremenitev prečanskih krajev, zlasti pa preveliko obremenitev kmetskega in delavskega ljudstva.

Zadružni tečaji

se vršijo

od 12. novembra naprej po vseh sodnih okrajih Štajerske, Koroške in Prekmurja.

letnim dekletom so rdela lica in starci so se čutili mladiči ob ognju njegovih besed.

Vse je bralo Aleša Blaža, knjiga je vkratkem izginala iz prometa in založnik je moral «z velikimi stroški» oskrbeti drugo in še tretjo izdajo. Kmalu nisi srečal več človeka na ulici, ki bi ne nosil debele, v rdeče platno vezane knjige pod pazduhu.

Kritiki so pisali dolge članke laskavih ocen, sloveniki so iskali in zbirali njegova dela ter govorili o novi dobi narodnega in vobče svetovnega slovstva, mlađi naddebudni pisatelji so v nemem občudovanju strmeli v njegove knjige, oboževali Aleša Blaža, likali svoje pisateljsko pero ob njegovem sijajnem zgledu, se strastno prepirali z njegovimi nasprotniki, vsa javnost se je začudena zavedala, da leži v sponah slavnega, nedosežnega pripovednika in završalo je po papirnatem gozdu:

«Kdo je Aleš Blaž —?»

Nihče ga ni poznal —.

Sli so popraševat založnika. Založnik pa jim je povidal, da ga še nikoli ni videl. Rokopisi, je pravil, prihajajo k njemu večinoma po pošti, ali pa jih prinese sluga, in nagrada mu mora pošiljati poštneležeče kdove kam v tujino.

Časnikarji so ugibali o tem in o onem, končno pa so uganili, da je «Aleš Blaž» le pseudonim, le izmišljeno pisateljsko ime in za tem nerodnim imenom da se skriva sijajan, ženialen človek, ves drugačen nego so drugi smrtni ljudje, mlad mož visoke, nekoliko suhe postave, zmagovalga, neustrašenega nastopa, pol oganja in živahnosti, njegova oblike je neoporekljivo najnovejšega kroja, njegov obraz je gladko obrit in izrazitih, izklesanih potez, njegove oči se iskrijo, njegovi lasje so črni in kuštravi —.

Aleš Blaž je sedel v tisti usodni noči v zapuščeni sobi enonadstropne hiše pri slabih, brleči svetiljki in misil na svoje življenje —.

Ni bil rad v domovini. Pravzaprav ga skoraj nikoli ni bilo doma. Njegov dom je bila tujina, tam ga nihče ni poznal, ljudje so šli mimo njega, se niso brigali zanj, sam s seboj je bil, nemoten in neopažen je mogel delati, opazovati. Njegova najlepša dela so nastala v tujini.

Ne da bi sovražil domovino. Nikakor ne. Saj ji je dajal najboljše, najlepše, kar je imel, nesmrtna dela svojega duha.

Pa užaljen je bil —.

Aleš Blaž ni bil bogat. Oče — trgovec — mu je zapustil prazno hišo in nekaj denarja. In od tega ni mogel živeti, še manj pa s tem uresničiti svoje ideale, ki so šli za visokimi, daljnimi — dragimi cilji.

Toda, boste ugovarjali, ali nima «Kraljevska akademija prosvete», najvišja zastopnica žumetnosti in književnosti, bogato založena z državnimi podporami in zasebnimi darovi, — ali nima ta dolžnosti, da podpira podpore potrebne duševne delavce?

Stvar je imela svojo posebno zgodbo.

Nekdaj, pred mnogimi leti, je šlo v svet njegovo prvo veliko delo. Njegova povest «Grmeči svetovi» je kakor grom udarila med beroče občinstvo, ljudje so se pulili za knjigo. Kmalu je sledilo drugo in tretje delo in še nekatera in vsa javnost — in Aleš Blaž z njim vred — je bila prepričana, da bo kraljevska akademija prosvete kupila njegova dela, mu naklonila častno nagrado ter mu zagotovila mirno, študijam in delu posvečeno življenje. Kajti noben pisatelj — niti najslavnejši — še ni kedaj živel od samega peresa.

Mlad je še bil tistikrat, poln idealov, delati je hotel,

A. Predavanja:

1. Zgodovina zadružništva s posebnim ozirom na Slovenijo in Jugoslavijo.

2. Vrste zadrag, njih bistvo in pomem za narodno gospodarstvo.

3. Načela zadružništva.

4. Posojilnice in varčevanje.

Popoldne razgovor zadružnih funkcionarjev o delarnem gospodarstvu v zadragah in zadružnem gospodarstvu sploh.

B. Spored tečajev:

I. 1. Pondeljek, 12. novembra ob pol 10. uri dopoldne: Brežice v župnišču (za sodni okraj Brežice).

2. Torek, 13. novembra ob 9. uri dopoldne: Rajhenburg v društveni dvorani (za sodni okraj Sevnica).

3. Četrtek, 15. novembra ob pol 9. uri dopoldne: St. Vid na Planini v župnišču (za vzhodno polovico sodnega okraja Kozje).

4. Petek, 16. novembra ob pol 9. uri dopoldne: Kozje v Okrajni hranilnici (za vzhodno polovico sodnega okraja Kozje).

5. Pondeljek, 19. novembra ob pol 9. uri dopoldne: Slovenjgradec v prostorih Hranilnice in posojilnice (za sodni okraj Slovenjgradec).

6. Torek, 20. novembra ob 9. uri dopoldne: Šoštanj v cerkveni hiši (za sodni okraj Šoštanj).

7. Četrtek, 22. novembra ob pol 9. uri dopoldne: St. Jurij ob Taboru v cerkveni hiši (za sodni okraj Vrhnika).

8. Petek, 23. novembra ob pol 9. uri dopoldne: Rečica ob Savinji v gostilni Čučež (za sodni okraj Gornjigrad).

III. 9. Pondeljek, 26. novembra ob pol 9. uri dopoldne: Laško v društveni dvorani (za sodni okraj Laško).

10. Torek, 27. novembra ob pol 9. uri dopoldne: Celje v hotelu Beli vol (za sodni okraj Celje).

11. Četrtek, 29. novembra ob pol 10. uri dopoldne: Rogatec v kapeljani za (sodni okraj Rogatec).

12. Petek, 30. novembra ob 9. uri dopoldne: Šmarje pri Jelšah v gostilni Gradišča (za sodni okraj Šmarje).

IV. 13. Pondeljek, 3. decembra ob 9. uri dopoldne: Sv. Lenart v Slov. gor. v društveni dvorani pri Arnušu (za sodni okraj Sv. Lenart).

14. Torek, 4. decembra ob 10. uri dopoldne: Konjice v prostorih Kmetske hranilnice in posojilnice (za sodni okraj Konjice).

15. Četrtek, 6. decembra ob 9. uri dopoldne: Slov. Bistrica v posvetovalni dvorani Okrajne hranilnice (za sodni okraj Slov. Bistrica).

16. Petek, 7. decembra ob pol 9. uri dopoldne: Maribor v Lekarniški ulici 6-I. (za oba sodna okraja Maribor, lev in desni breg).

V. 17. Pondeljek, 10. decembra ob pol 9. uri dopoldne: Prevalje v dvorani Katoliškega izobraževalnega društva za sodni okraj Marenberg.

19. Četrtek, 13. decembra ob pol 9. uri dopoldne: Ptuj v Minoritski dvorani (za sodni okraj Ptuj).

20. Petek, 14. decembra ob pol 9. uri dopoldne: Središče v Društvenem domu (za sodni okraj Ormož in Medjimurje).

VI. Po Novem letu: Gornja Radgona, Ljutomer, Murska Sobota, Črenšovci. Podrobni spored se objavi pravočasno.

Zadružni in posojilničarji, somišljeniki SLS, občinski odborniki, člani Županske zveze, izobraževalnih društev, Orli, Orlice, Mladeniške in Dekliške zveze: udeležite se tečaja polnoštevilno.

Naša županstva

naj svoj protest proti kuluku utemeljuje podobno ka-kor je to storil okrajni zastop mariborski, ki je v svoji seji dne 27. sept. 1923 razmotril vprašanje o kuluku ter prišel do slednjega enoglasnega sklepa:

«Zakon o kuluku naj se pri nas ne uporablja, ker bi pomenjalo uporabljanje kuluka znatno poslabšanje obstoječih razmer.

Pričas je namreč v veljavi zakon z dne 23. junija 1866, št. 22 dež. zak. za Štajersko. Ta zakon določa v § 6, da se okrajne ceste naj gradijo in vzdržujejo od okrajnih zastopov potom okrajnih doklad. Ta zakon se je že dosledno uporabljal nad 50 let in so okrajni zastopi svoje ceste v resnici vzdrževali z lastnimi dohodki, posebno z okrajnimi dokladami.

Ta način vzdrževanja popolnoma odgovarja načinu, kakor se vzdržujejo državne ceste ter se torej morajo okrajne ceste označiti v zmislu zakona, «da so enkratne ceste ustrezne državnim cestam.»

Ta način vzdrževanja pa tudi odgovarja načinu vzdrževanja s kulukom, samo da je popolnejše in pravilnejše razdeljeno breme, ki ga ljudstvu nalaga vzdrževanje cest.

Po kuluku je namreč dopustna zamena z drugimi močmi, doposten pa je tudi popolen odkup od osebrega dela. Za ta odkup so določene posebne taksse. Da se gre za osebno delo, sledi najbolje iz dejstva, da so tej taksi podvržene tudi juridične osebe. Taksa je tem večja, čim bogatejša je dotična oseba.

Isti princip velja v zakonu z dne 23. junija 1866. Zameno izvrši okrajni zastop, ko najme posamezne delavec in voznike za cesto in jim plača mezde po dnevni cenah. Obenem je pa tudi taksa določena stopnje, ma in sicer v obliki doklad na davke. Čim več ima kdo premoženja, tem več plačuje davkov in tem več plačuje tudi okrajnih doklad, ki se uporabijo za vzdrževanje cest.

Ta način pridobivanja sredstev za vzdrževanje cest je že udomačen in gre avtomatično naprej od leta doleta. Doklade se pobirajo po davčnih uradih, torej popolnoma pravčno in brez posebnih stroškov in težkoč; kuluk pa bi povzročil mnogo dela in bi bilo nemogočno dohodki za vzdrževanje cest urediti tako jednakomerno in precizno, kakor se to dogaja po sedanjem sistemu. Kuluk predvideva, da se eventuelni prebitki morajo shranjevati in vporabiti za popravilo dotičnih cest ob danih prilikih. S tem je rečeno, da tudi zakon o kuluku ne namerava drugega, kakor poskrbeti potrebnemu sredstvu za vzdrževanje cest. Ta namen pa se mnogo bolje, mnogo preciznejše doseže po dosedanjem načinu, da se namreč krijejo stroški z okrajnimi dokladami na davke.

Za izvanredne slučaje pa določa § 7, da se lahko tudi po dosedanjih zakonih prisili občine, da prispevajo za vzdrževanje okrajnih cest v naturi, bodisi da morajo dati za okrajne ceste potrebljno število voženj ali pa delavec.

Isto velja o občinskih cestah, kakor to določa § 11 zakona z dne 23. junija 1866 ter §§ 24, 69 in 70 občinskega reda.

Ker bi torej pomenjala uvedba kuluka poslabšanje današnjih že obstoječih razmer in bi se naprilo občinam, osobito županom, novo, ogromno delo, ki bi ga pri najboljši volji ne mogli rešiti brezhibno, katero pa že dosedaj rešujejo na podlagi predpisanih davkov davčni urad, zato je sklep, da se zakon o kuluku pri nas ne uvede, utemeljen.

V Mariboru, dne 27. sept. 1923.

študirati, videti ljudi in dežele, razširiti si obzorje, vlečko ga je v syet. Daljni, pestri svet je bil njegovem ustvarjajočemu duhu neizčrpen vir, iz njega je zajemal vedno nove misli in kakor pridna čebelica je hotel nositi sladko strd iz daljnih vrtov v domači panj —.

In k temu bi mu naj bila pomagala kraljevska akademija prosvete.

Pa ljudstvo je kupovalo in bralo svojega Aleša Blaža, edino vprašanje, ki so se ga smatrali dolžni da ga rešijo, je bilo, ali je Aleš Blaž najslavnejši pis

Politični ogled.

DRZAVA SHS.

Malo pred sklepom skupščinskega zasedanja so se srbski centralisti zopet enkrat prav po «domače» pomenili med seboj. Na dnevnem redu je bila interpelacija demokratskega kluba radi nasilja pri občinskih volitvah v Srbiji. Radikalna vlada je odgovor na to interpelacijo z vsemi sredstvi zavlačevala in na vse navedene slučaje dirijaških izgredov in zlorab je notranji minister vedno odgovarjal, da še «zbira podatke.» Ko pa je stvar končno le prišla pred skupščino, so bili pa podatki tako dobro «zbrani», da si je minister držnil trditi, da nezakonitosti in nasilja sploh ni bilo. Tak odgovor je izval seveda burno ugovarjanje od demokratske strani in začel se je prepričati, v katerem so padle najhujše psovke in najtežje otožbe. V kregu so posegli daleč nazaj — na solunsko fronto in iz te dobe so si očitali razne zločine. Padale so besede: lopov, vojni begunec, špijon, krivoprisežnik, ubijalec itd.

S proračunom za leto 1923-24 je predloženih tudi kakih 200 zakonskih odredb in med temi tudi ta, da se ukine bogoslovna in medicinska fakulteta na vseučilišču v Ljubljani. Ko je radi tega protestiral pri vladni predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec, je Pašič najprej rekel, da o tem nič ne ve, pozneje je pa izjavil, da bo člen 83 finančnega zakona, ki pooblašča ministra za prosveto, da ukine pravostavno fakulteto v Zagrebu in katoliško bogoslovno fakulteto ter medicinsko fakulteto v Ljubljani, črtan. Pašič je dejal, da je ta odredba prišla v finančni zakon edino iz razloga štedenja.

Tudi pri takšah se je posrečilo našim poslancem vsaj zadruge obvarovati velike škode. Vsled odločnega nastopa Jugoslovanskega kluba v finančnem odboru in v parlamentu, je finančni minister pristal na to, da je nepremično imetje v vrednosti pod 2 milijonov, ki ga podedujejo sorodniki v prvem kolenu, prosto taks. Isto tako se oproste zadruge vseh takov in davkov.

Demokrati si prizadevajo združiti celo opozicijo, da bi vrgli vlado. Prava opozicija — to je naš in muslimanski klub pa na slepo ne gre ter zahteva, da se demokrati izjavijo glede revizije ustawe.

Jasna je namreč demokratska nakana: zrušiti s pomočjo opozicije vlado, potem pa z radikali vred sestaviti novo, ki bi seveda nadaljevala staro, protislovensko in protihrvatsko politiko.

KATOLISKI BLOK NA ČEŠKEM.

Kakor poročajo češki listi, si prizadevajo katoliške stranke v Čehoslovaški ustanoviti enoten katoliški blok. Predpogoj za ustanovitev tega bloka pa je sporazum med katoliki na Češkem in med Hlinko, voditeljem slovaških avtonomistov. Tudi nemški katoliški krogi na Češkem pozdravljajo to misel, povoljno.

OBUPEN POLOŽAJ NEMČIJE.

Nemiri radi pomanjkanja živil trajajo po celi državi. Z draginjo raste silno tudi brezposelnost, ker veliko tovarna dela samo po par dni na teden. Cestna železnica stane 50 milijonov, par podplatov 4 in pol milijarde, boljši kruh do 500 milijonov. V Berlinu, Neuköllnu, Schönebergu so gladajoči ropali po pekarnah. V Schönebergu se je zbral pred magistratom 10 tisoč ljudi, ki so zahtevali takojšnjo izplačilo podpor za brezposelne ter grozili razdejati magistrat. Policija je morala rabiti orožje. Mnogo ljudi je težko ranjenih. V Leipzigu so v predmestjih plenili trgovine z živilimi. Trgovci so rešiti opravo in hiše s tem, da so razdelili vse zaloge. Posredovanje police je bilo zmanj. V Porenju nemška marška izginja, ker so podjetniki začeli izplačevati nastavljence v frankih.

POLJSKA REPUBLIKA

stoji danes pred notranjimi boji, ki bodo v prvi vrsti posledica vladnega nasilja proti Ukrajincem in pa socialno nazadnjaškega postopanja vlade z delavstvom. Poljski fašizem bo zanetil hud notranji požar in že sedaj prihaja atentati na dnevni red. V soboto je zletelo municipijsko skladische pri Varšavi v zrak, bilo je nad sto smrtnih žrtev in še mnogo več ranjenih, vlada je pa atentat takoj pripisala delavskim organizacijam in začela z mnogoštevilnimi aretacijami. Posledica tege je pa štrajk, ki se močno širi.

MEDNARODNA CARINSKA KONFERENCA.

V ponedeljek je bila v Ženevi otvorjena v tajništvu Zveze narodov mednarodna carinska konferenca, kateri predseduje lord Buxton. Konference se udeležuje 34 držav. Amerika je zastopana po 5 delegatih, začasno samo kot opazovalec. Predsednik je izjavil v otvoritvenem govoru, naj konferenca odstrani težkoče, ki ovirajo mednarodni zunanjji promet vsled pretiranih formalnosti pri carinski reviziji potnikov in ocarinjenju blaga na mejah. Upa, da bo konferenci uspeло sestaviti mednarodno konvencijo, katere osnutek je že izdelan.

Naši poslanci med ljudstvom

Shodi naših poslancev dne 21. oktobra. Dr. Hohnjec Čadram po rani sv. maši v Orlovske domu; Falež: Ruše po rani službi božji; Krajnc: Novacerkev po rani službi božji; Kugovnik: Libeliče po službi božji; Vrečko: St. Peter na Medvedovem selu v župnišču. Dne 18. oktobra pol 7. uri zvečer shod SLS na Teznu v gostilni Vresnik. Govorita poslanec Falež in Žebot.

St. Florjan pri Doliču. V nedeljo dne 21. t. m. se vrši pri nas shod Slov. Kmetiske zveze in sicer po rani maši. Govorita poslanec Vlad. Pušenjak.

Sked SLS v Bogojini. V Dolnjem Prekmurju je ena narodno najzavednejših župnij Bogojina. Cela fara je politično tako zavedna, da je pred volitvami naznala bolhnemu kandidatu g. Jožefu Kleklu, naj se ne trudi k njim na shod, ker so itak stanovitni pristaši SLS in bodo brez shodov glasovali zanjo. In zares, Bogojančani so držali dano besedo, 445 glasov so oddali za našo stranko, okoli devet drugih strank je pa skupno dobilo komaj 71 glasov. Dne 7. t. m. pa je sklical g. poslanec Klekl v Bogojini shod, ki je potekel z najlepšim uspehom. Ne samo iz župnije Bogojine, ampak tudi iz oddaljenih drugih krajev so prišli poslušati našnega poslanca Kleklja, tako da je na shodu bilo zastopano Gornje Prekmurje, to je: oba prekmurska volilna okraja. V precejšnjem številu so se udeležili shoda tudi evangeličani. Brez izjemne vse do zadnjega, četrtavno je bilo na shodu navzočih nekaj pristašev drugih strank, so odobravali borbo Jugoslovanskega kluba za pravice našega ljudstva ter odsodili vladno politiko v že sprejetih zakonih ravnotako kot v onih, ki so parlamentu predloženi. Soglasno so bile sprejeti resolucije, v katerih zborovalci zahtevajo, da se določi čim krajši rok za otvoritev železniške proge Murska Sobota — Ljutomer — Ormož, da vlada vpošteva popolno avtonomijo naših verskih šol, da naši vojaki služijo v Sloveniji, in protestirajo kar najodločnejše proti uvedbi kuluka v Sloveniji ter proti penzioniranju slovenskih oficirjev. Jugoslovanskemu klubu izrekajo zborovalci popolno zaupanje ter ga prosijo, da se bori naprej za naše pravice.

V Gornji Radgoni je bil v nedeljo, dne 14. oktobra, političen shod naše stranke, ki je bil prav dobro obiskan ter je tudi jako dobro uspel. Predsedoval je načelnik krajevne strankine organizacije g. Lančič. Poslanec dr. Hohnjec je podal poročilo o zunanjem in notranjem političnem položaju. Povdral je zlasti velike gospodarske in finančne potežkoče, ki so ostale kot dolgotrajne posledice svetovne vojne in s katerimi se morajo boriti več ali manj vse evropske države. V političnem oziru dela sosednjih držav, zlasti naši državi, največjo škodo fašistička Italija s svojo brezmejno pohlepnostjo in gospodstvažljnostjo. Pogled na znotraj nudi žalostno sliko neurejene države, s katero je več kot polovica državljanov nezadovoljna. Centralizem, ki je sredstvo za srbsko nadoblast nad Hrvati in Slovenci, rodi od mesca do mesca pogubnejše sadove. In ravno na teh sadovih spoznava slovenski narod, kakšen zločin so nad njim storili slovenski demokratje in samostojneži, ker so glasovali za centralistično ustavo. S tem glasovanjem so prevzeli na sebe vso odgovornost za vse zakone in vsa velika bremena, ki jih centralizem navaljuje na ramena našega naroda. Edina rešitev je avtonomija, politična in gospodarska samostojnost Slovenije, za katero se mora bojevati vse narod in vsi njegovi sloji v bratski slogi. Na predlog Romana Bendeta so bile enoglasno sprejeti resolucije, v katerih se poslancem SLS izraža popolno odobravanje in zaupanje ter se jih poziva, naj vstrajajo v odločni borbi proti centralistični vladni; protestira se zoper ukinjenje jesenskih počitnic na ljudskih šolah po deželi, zoper upeljavo kuluka in zoper pozkušeno ukinjenje bogoslovne in medicinske fakultete na ljubljanskem vseučilišču. Vsi navzoči, ki so z največjo pozornostjo sledili poslančevim izvajanjem, so izrazili splošno odobravanje politiki in delu naših nar. poslancev.

V Žusmu pri Loki je bil v nedeljo, dne 14. oktobra, shod SLS. Poročal je poslanec Vrečko o političnem položaju in o delovanju Jugoslovanskega kluba. Nato je še goviral tajnik Deželak. Zborovalci so soglasno izrekli zaupnico poslancem SLS.

Laško. V nedeljo dne 14. okt. je priredil tukaj poslanec Kugovnik javni shod Slovenske ljudske stranke. Že dejstvo, da poslanci naše stranke prihajajo redno med ljudstvo in se ne bojijo sodbe svojih volilcev, pomeni, da je delo naših poslancev pošteno. Med tem, ko so poslanci nasprotnih strank, ta na primer socialisti in samostojni, ki so leta 1920 dobili precej glasov, niso vsled svojega nepoštene dela več prikazali med nas. Shod se je vršil na prostem, pa vsled dejza se je moral nadaljevati v Društvenem domu. Gospod poslanec Kugovnik je podal izvršno poročilo o delovanju naših poslancev v državnem zboru. Sklenila se je zaupnica Jugoslovanskemu klubu proti tlaki, proti predloženemu na črtu za šolski zakon itd. Shod nam je priča, da je ljudstvo neomajeno v taboru SLS.

PROSVETNI MINISTER VZGOJITELJEM NAŠE MLADINE!

Z ozirom na vedno bolj naraščajočo posurovelost naše mladine je razposlal prosvetni minister iz Beogradu na višji šolski svet v Ljubljano naredbo, katero mora ta razposlati vsem šolskim vodstvom in ravnateljstvom, da jo objavijo učiteljem, ki se morajo v bodoče ravnavati po njej. Ta naredba prosvetnega ministra vsebuje med drugim ta le, za naše učitelje pametna navodila:

Starejši z bolestjo v duši opazujejo tok sedanega življenja ter pota, ki po njih mladina dere v propast; a šola in učiteljstvo razen svojega poklicnega dela med širimi stenami zelo malo deluje izven šole.

Učitelji, kot vzgojitelji narodne mladine, morajo tudi sami uvideti, da zahteva od njih domovina v teh usodnih časih izvrševanje dolžnosti tudi v prosveti, v moralnem in verskem pogledu na široki podlagi. Učitelji morajo prednjačiti z zaledom osebnega občevanja in obnašanja med ljudstvom tako glede na obisk cerkve, kakor glede spoštovanja in izvrševanja narodnih običajev, gojenja čednosti in plemenitega ravnanja ter vsega tega, kar se žel iz vzgojo doseči.

Naš narod se je že od prejšnjih časov naučil, da šolska mladina redno hodi v cerkev, da moli in časti Boga, da popeva v cerkvi, da prejema sveto obhajilo, da posluša božjo besedo, ki jo oznanja posvečen službnički božji in da izvršuje predpise verskih obredov itd.

Izgleda, kakor da se je vse opustilo.

Ministrstvo je obveščeno, da v cerkev pogostokrat ne hodi ne učiteljsvo, ne dijaštvvo, da se verski vzgojni ne posveča dovolj pažnje, da so se kletvine in brezbožna dela razširila tudi med mladino.

Če je po zakonu o narodnih šolah in po predpisih o pohajjanju v cerkev ukazano vse to kot dolžnost tudi vestnih vzgojiteljev; pa tudi brez ozira na to je njih dolžnost, da store vse, kar je v prilog razvijanju verskega čustvovanja ne le pri mladini, ki jo vzgajajo, marveč tudi pri vseh, ki so v njih okolišču. S tem bi se mnogo doprineslo, da se v našem narodu popravi moralna in vsadna lubezen do dobre del.

Ministrstvo polaga to na sreč vzgojiteljem in jim naroča, naj se odlikujejo v prizadevanju, da redno hodo v cerkev, da oskrbujejo lepo petje in spremljajo dijaške pevske zvore pri cerkvenih obredih; da goje čednosti pri svojih učencih, pa tudi sicer pri bolj odrasli mladini; prizadevajo naj se pa tudi, da one, ki se pregreša v teh dolžnostih, naganjajo, da jih vrše.

Prosvetni inšpektorji se bodo po šolskih nadzornikih potrudili, da se razvije v tej smeri poseben sistem delovanja. Šolski nadzorniki bodo pa v svojih poročilih izrecno naglašali, kako se je ta moja naredba in s kolikim uspehom se je izvrševala.

Minister prosvete: M. Trifunovič s. r.

Smo radovedni, kako bodo sprejeli naši sokolaški in brezverno liberalni učitelji ta odlok srbjanskega prosvetnega ministrstva, ki je pa edina zdravilna odpomoč napram vsestranski posurovelosti naše mladine.

OBČNI ZBOR ZUPANSKE ZVEZE ZA SLOVENIJO V CELJU.

Po sklepu lanskega občnega zbora Županske zveze bo odslej vsakoletni redni občni zbor — menjajo se — enkrat na Kranjskem (v Ljubljani), drugič na Štajerskem (v Celju). Letos se vrši občni zbor v nedeljo, dne 28. oktobra v Celju, v vrtni dvorani hotela «Beli vol.» Pričetek točno ob 9. uri predpokl. Dnevi red: 1. Poročilo načelnstva. 2. Poročilo tajništva o poslovanju in organizaciji. 4. Določitev članarine za naslednje poslovnino leta. 5. Sklepanje o izdajanju samostojnega glasila. 6. Prireditev županskih tečajev v prihodnji poslovni dobi. 7. Predavanje: a) davčna politika občin, b) župan kot uradna oseba. 8. Sklepanje o resolucijah. 9. Slučajnosti, razni predlogi in nasveti. Opomba: Po § 10 društvenih pravil sklepa občni zbor veljavno, če je navzočih 40 vpisanih članov. Če bi ne bil občni zbor sklepčen ob določeni uri, se vrši pol ure kasneje občni zbor, ki bo z navzočimi člani sklepčen ne glede na število udeležencev. Odbor.

Opozorjam: 1. Udeleženci, ki bodo prihajali v Celje z jutranjimi vlaki med 7. in 8. uro, bodo lahko pri sv. maši ob 8. uri v župnijski cerkvi v Celju. 2. Ministrstvo saobračaja (železniško ministrstvo) je dovolilo za ta občni zbor polovično vožnjo za vse udeležence tega občnega zbora. Veljavne bodo vozne karte od dne 25. do 31. oktobra t. l. Vozni listek bo kupil vsak udeleženec na domači postaji in plačal celo vozino. Ta vozni listek bo veljal tudi za vožnjo nazaj, a potrdilo o udeležbi, ki bo veljalo za to vožnjo (za načaj) s kupljenim celim voznim listkom in ki se mora torej dobro shrniti, bo izdal udeležencem predsedstvo občnega zobra. Z ozirom na doseženo ugodnost polovične vožnje pričakujemo, da bo udeležba na tem občnem zboru polnoštevilna, zlasti ker bodo v razpravi silno važne zadeve.

Tedenske novice.

Vse shode SLS na Štajerskem, Koroškem in Prekmurju pripravlja ter javlja oblastvom tajništvo SLS v Mariboru. Zato naj krajevne organizacije SLS, ki želijo imeti shod, sporočijo to tajništvu SLS v Mariboru, ki bo za shod naprosilo poslanca dotičnega okraja, ali, ako poslanec ne more priti, kakega drugega govornika. Tudi ako bi se kedaj kaka krajevna organizacija — izjemoma — dogovorila glede shoda neposredno s svojim poslancem, mora to takoj sporočiti tajništvu SLS v Mariboru!

Krajevne organizacije SLS! Ustanovite blizu cerkve krajevne pisarne SLS, kjer bodo ob nedeljah naši somišljeniki lahko dobivali v raznih zadevah pojasnila. Ako pisarna kake stvari ne bi vedela, naj se obrne na tajništvo SLS v Mariboru ali v Celju ali v Kozjem.

Mlad župnik umrl. Iz Razborja pri Zidanem mostu poročajo: Pri nas se je raznesla zadnjo nedeljnjo žalostna vest, da nam je umrl v ljubljanski bolnici v najlepši moški dobi naš g. župnik Miklavž Jamšek. Blagopokojni je že dolgo časa bolehal na pljučah in jetika mu je tudi upihnila luč življenja. Rajni g. župnik je bil rodom iz Kranjske, a bogoslovje je študiral v Mariboru. Bil je vneto goreč dušni pastir ter pri vseh priljubljen. Bodil mu ohranjen trajen in hvaležen in nospomin!

Mariborske novice. Naš škof dr. Karlin se je vrnil te dni iz Rima, kjer se je mudil pri sv. Očetu. Povrnivši se iz Rima, je odločil škof, da bo trajalo študiranje bogoslovja na mariborski bogoslovni odslej celih pet let. Rim je nadalje izročil pod vrhovno vodstvo lavantskega vladike vse one župn

viji. Med te župnije spadajo: Kaplja, deli Sv. Duha na Otsrem vrhu, Apače in del Cmureka. — V Radvanju pri Mariboru je izbruhnil v nedeljo zjutraj požar pri gostilničarju Šlaverju. Iz Maribora je prihitela na pomoč požarna brama, ki je pa po trudopolnem delu rešila samo hišo, požar pa je iz dosedaj nepojasnjene vzroka upepelil gospodarsko poslopje. — V pondeljek se je vršila pred mariborskim okrožnim sodiščem razprava proti onim orjuncem, ki so ne 22. aprila t. l. težko poskodovali na ulici pri beleni dnevu urednika Goleca. Na zatožni klopi sta sedela predsednik mariborske Orjune in glavni urednik dr. Kukovčevega glasila «Tabor». Jaka Rehar in kolovodja orjunskega pretepačev ter upravnika «Tabora» Reja. Oba sta seveda po orjunske strahopetno tajila svoje divjaško pretepaško dejanje, a jima ni nič pomagalo, ker so priče-očividci potrdile težke udarce. Sodišče je prisodilo orjuncu Reji 3 meseca ječe in 3800 dinarjev denarne odškodnine, «dičnemu» predsedniku Orjune Reharju pa 14 dni zapora in 400 dinarjev odškodnine. — Mariborska sodnija ima v zadnjem času dokaj opravka z Orjuno radi zločinov, ki jih je zagnrešila, še predno je bilo ukinjeno iz Beograda njeno delovanje na zunaj po Mariboru. Kmalu pridejo pod meč pravice tudi oni orjunci, ki so razbili Cirilovo tiskarno in bodo prejeli pošteno kazensko nagrado. — Trgatav je po mariborski vinorodni okolici v polnem teklu in to osobito radi nenadno mrzlega vremena, ki se je začelo v tork zjutraj. — Pohorski flosarji pridno spravljajo les na splavih mimo Maribora proti jugu.

60 letnica reda šolskih sester v Maribour. 15. oktobra je praznoval red šolskih sester 60 letnico svojega obstoja, odkar deluje v prospeli cerkve in naroda na verskem in vzgojnem polju. Pred 60. leti je začel čisto skromno s tem, da so prišle tri sestre v dekliško zavetišče v Samostanski ulici in tam podučevali revne dekllice v ročnih delih. Iz teh skromnih početkov se je po milosti božji in z neumornimi žrtvami šolskih sester razvijal red, ki danes ne obsega samo več naše ožje domovine, temveč tudi Afriko in Ameriko. S svojim nesebičnim delom so se sestre čudovito omilile slovenskemu narodu. Priča za to nam je dejstvo, da je vsako leto v Mariboru preoblečenih 20–30 kandidatinj, ki se posvetijo Bogu v tem redu. Slovenske mladenke, ki cutijo poklic za redovnico, rade gredo k šolskim sestram v Maribor. Da so sestre slovenskemu narodu drage in ljube, je dokaz tudi dejstvo, da jim izroča vsako leto na stotine in tisoče najdražjega, kar ima, svoje otroke. Zato jim želimo ob 60 letnici blagoslova božjega in še večjega razmaha.

Pucelj, »Kmetijski list« in — resnica. Pucelj v »Kmetijskem listu« poroča o delovanju narodne skupščine čisto v smislu »Jutra« in se prav malo zmeni za resnico. Da ljudstvo spozna delo tega za kmetski blagovnetega poslanca, treba pribiti, da je skoraj pri vseh važnih glasovanjih — manjkal. Radi zvišanja davkov za 511 milijonov dinarjev »Kmetijski list« rohni; ko pa je lani cela vlada, v kateri je sedel i Pucelj, zahtevala zvišanje za 650 milijonov dinarjev, je molčal »Kmetijski list« in Pucelj. »Kmetijski list« ne pove, da je to veliko zvišanje posledica slabega gospodarstva vlade, v kateri je sedel g. Pucelj; zapravilo se je notranje posojilo, zapravilo amerikansko posojilo, a o kočevski železnici in o železnicni St. Janž—Sevnica ni ne duha ne sluha. Kje so ti uspehi samostojnežev, s katerimi se je tako bahal »Kmetijski list«? Ta baharija je stala našo državo nad 10.000 milijonov kron, za amerikansko posojilo so glasovali z navdušenjem samostojni poslanci, slovenski kmeti ni dobil nobene železnice, pač pa povisanje davkov, da se more odplačevati ta amerikanski dolg. Druga baharija samostojnežev, osobito Puclja in Stiblerja, je bila, da boda rešila posojilnice, ki so bile članice Verbanda v Gradcu. Še lanské leto meseca avgusta sta v Celju zatrjevala, da bo zadeva v dveh mesecih rešena. Rešena še ni do danes, akoravno se gre tu večinoma za liberalne posojilnice. Priporočamo »Kmetijski list« in Puelju, da o tem vprašanju kaj spregovori, saj so mnogi samostojneževi, prejšnji štajerčijanci zakrivili pristop teh posojilnic k Verbandu v Gradcu.

Wranglovci uganjajo divjaške komedije. Iz St. Ilja v Slov. gor. se nam poroča: Kakih 30 ruskih Wranglovcev je prispealo v soboto dne 13. t. m. v St. Ilj. Slavili so obletnico nekega ruskega polka. Družba je obiskala skoro vse gostilne in pijačevale na vse pretege. Vpili so in divjali, da se je vse zgražalo. Največje orgije so pa uganjali v gostilni Sfiliči (Zelzer). Gospodarju, ki jih je opetovan opozarjal na policijski red, so grozili. Ob policijski uri se niso hoteli zganiti nikamur. Kričali so, da za njih policijska ura ne velja. Od časa do časa so zagnali tako hruronsko vpitje, da so v soseščini bili minjeni: Pri Sfiliču je izbruhnila revolucija. Gospod Sfilič je po polnoči zopet resno zahteval, da se morajo Wranglovci odstraniti. A zopet grožnje. Komaj je gospodar utekel pred divjaki. Še le zjutraj, ko so verniki priflajali v cerkev, se je čedna družba odpravljala. A kakšni so bili sledovi Wranglovcev? Novoposlikana soba vsa umazana z čl..... blatom, gostilničarska soba izpremenjena v stranišče. In še pred hišo na trgu so počenjali divjaki nečloveške stvari. Ljudstvo se zgraža nad takimi barbarji. In slavna centralistična vlada z našim denarjem plačuje pijane divjake! Če bi naši domači kmetski fanti učinili vsaj deseti del teh divjašev, bi jih drugi dan orožniki za verigo pripete gnali v Maribor. A Wranglovci smejo počenjati, kar bočete.

Poroka v Zafoštu pri Slov. Bistrici. Dne 7. oktobra t. l. se je poročila gdč. Marija Vorša, posestnikova hči na Devini št. 6, z g. Josipom Blažičem, zidarjem v Zafoštu. Ob tej priliki se je med svati nabralo za novoustanovljeno gasilno društvo v Šmartnem na Pohorju 60 dinarjev. Denar je prevzel načelnik društva g. Leopold Vorša. Darovali so: gospa Vorša 10 D. g. Špes Št.

10 D. g. Blažič Simon 20 D. g. Blažič Josip 10 D in gdč. Blažič Antonija 10 D. G. Martin Obersne, posestnik in gostilničar na Devini, je svate pogostil z dobro južino, zato najlepša hvala! Novoporočencema pa obilo sreče!

Poslane Jakob Vrečko je dne 9. t. m. izročil predsedniku narodne sk. pščine g. Ljubi Jovanoviču protestno rezolucijo Županske zveze za rogaški okraj proti uvedbi kuluka in neznotnih novih tak. Zaprosil je poslansko zbornico, da v smislu protesta kuluk ne uvede in takse ublaži. Županske zveze ostalih okrajev Slovenije, posnemajte delavne župane rogaškega okraja!

Slovesnost blagoslovitve novih zvonov. (Dopis iz Sel pri Ptaju.) Ob vnožju Haloz, v fari Sv. Vida pri Ptaju, stoji v mali, prijazni vasiči Sela podružnica Sv. Družine. Tudi tukaj sem je segla brezobzirnost svetovne vojne in nam odvzela dva zvona. Samo eden je ostal, ki je kot osamljen le tužno in žalostno pel in klical vernike k sv. opravilom. Pa glej! Kar so zamogli drugod, so storili tudi pri nas. Cerkvica je dobila v nedeljo, dne 7. t. m., dva nova zvona, lita v splošno znani livarni inž. Bühl v Mariboru. Bil je to dan velikega veselja. Dan poprej in tega dne na vse zgodaj zjutraj so oznanjevali topiči vesel dogodek. Že tedne poprej so bile na delu marljive roke deklet in mladenci, ki so skrbeli za dekoracijo tega pomenljivega dneva. Ob pol 10. uri je imel vlč. g. župnik p. Pius pridigo o zvonovih ter potem slovesno sv. mašo. Ob pol 1. ure popoldne pa so se zbrali pred cerkvijo mladenci z narodnimi traki na jakih konjih ter veliko število belih deklet. Ti so v spremstvu godbe ter med pokanjem topičev šli na Hajdin, kjer jih je pri g. Janezu Ogrizek čakal voz z zvonovoma, kar najsjajnejši okrašen. V spremstvu neštete množice se je potem vračal sprevod nazaj k svojem cilju. Skozi dva, s primerimi napisimi in v narodnih barvah izdelana slavoloka, na visokih in kaj lepo okrašenih hrojkah, se je premikal sprevod do portala cerkve, koder so med sviranjem godbe potegnili zvonova v zvonik. Ne dolgo in že so zapeli trije zvonovi zahvalno pesem za njih ustvarjenje in ginjeno je bilo marsikatero srce. V cerkvi pa so se vršile tačas na prav slovesen način večernice, ki so končale s »Te Deum laudamus.« Omeniti še moramo in izreči zahvalo vsem, ki so omogočili to veselje in so pripomogli, da je ta dan res tako veličastno in sijajno izpadel. To so Franc Mužek, kmet na Selih, ki je s par možmi z res pozrtvovalnostjo in vnemo pobiral zneske in mnogo pripomogel k tej slovesnosti; nadalje preč. gg. župniku Alfonsu iz Ptuja, župniku Piusu in g. kaplanu od Sv. Vida, potem našim pevčem, dekletom in mladenci in vsem onim, ki so žrtvovali večje in manjše zneske. — »Iz line zvоните, Marijo častite, ko jutranja zarja z neba zažari. Opoldne zvоните, zvečer žadonite, ko utrujen popotnik počitka želi!«

Martinišče v Prekmurju. V Prekmurju se je osnoval poseben odbor za »Martinišče«, v katerem bi se vzgajali prekmurski dijaki. Dne 7. t. m. je imel odbor svojo prvo sejo v Bogojini. Sejo je vodil predsednik vlč. g. Baša Ivan, župnik v Bogojini. Navzoči so bili razen zastopnikov domače fare še zastopniki sobočke, beltinske, martjanske in črenšovske župnije. Predsednik je razložil pomen in potrebo Martinišča. Razvila se je debata, katera je trpela dve dobreri. Določilo se je, da se pobira po vseh župnijah. G. predsednik določi glavne nabiratelje, kateri si poiščajo svoje pomočnike. Tudi mi Štajerci se moramo zanimati za ta zavod prekmurskih Slovencev!

Zanimivost iz Šalove pri Središču. V tukajšnji občini se je pojavil divji merjasec, kateri je napravil posestnikom mnogo škode. Lastnik lava, ormožki graščak, reče, da ta zver ne spada k divjačini, zato tudi noče škode poravnati, pa kako bode, ker tudi občini ne more lava plačati, katerega bi moral že dne 1. julija t. l. G. graščak si menda misli, naj občinarji plačajo za njim lov, zato ker mu redijo zverjad, katere tudi ne strejla, ampak samo mačke, ki miši lovijo. — Po naši občini se je razširila po deteljici močna grinta, pa bi prošili kakega strokovnjaka, da bi nam po »Slov. Gospodarju« razložil, kako to bolezni zatreli.

Tajništvo SLS v Celju, hotel »Beli vol«, posluje vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne. Da je našim somišljenkom pojasnila v najrazličnejših zadevah: davčnih, zapuščinskih, pravnih, vojaških, obrtnih, trgovskih, pokojninskih, zavarovalninskih, občinskih, organizacijskih in drugih. Posreduje pri oblastih. Pomaga delati prošnje n. pr. za vojaški dopust in odpust, za skrajšanje vojaškega službenega roka, za oblastne koncesije, za polne liste itd.; pomaga izdelovati dohodninske napovedi in prizive zoper odmero dohodninskega davka itd. Pojasnila in posredovanja so seveda brezplačna. Somišljenki SLS! Radi prihajajte v tajništvo SLS v Celju, ako si v kaki zadevi ne znate pomagati!

Tudi tajništvo SLS v Kozjem, ki je ustanovljeno za sodne okraje: Kozje, Šmarje, Rogatec, Brežice in Sevnica, daje pojasnila našim somišljenkom, posreduje zanje, jim pomaga delati prošnje itd., prav kakor tajništvo v Celju in v Mariboru.

Protest proti ukinjenju krajnih in okrajin Šolskih sestrov, kakor to namerava novi Šolski zakon, je sklenil občinski odbor Marijagrdec v svoji seji dne 14. t. m. ter svoj protest posnal v Belgrad.

Blagoslovitev novih zvonov pri Sv. Miklavžu nad Laškem. Na god farnega patrona sv. Miklavža leta 1916 nam je avstrijska vojna uprava vzela črez 8 meterskih stotov težak zvon, katerega glas se je vsled zemljepisne lege tukajšnje župnijske cerkve slišal malone po vseh župnijah obširne laške dekanije, Želja po novem zvonu se nam je hvala Bogu sedaj uresničila. Že lansko leto meseca marca smo zvon naročili pri zvonarni inž. Bühl v Mariboru. Vlit je bil v začetku meseca septem-

bra. Dne 11. septembra je bil v Mariboru po mil. g. stolnem prostu M. Mateku blagoslovil. Dne 17. septembra je zvon pripeljal na postajo Rimske Toplice, od koder smo ga dne 24. septembra pripeljali k cerkvi sv. Miklavža in v nedeljo, dne 7. oktobra smo ga dvignili med pokanjem topičev in sviranjem priznanja vredne orlovske godbe iz Radeč pri Zidanem mostu v zvonik. Ko pa je bil zvon dvignjen v zvonik se je vršila slovesna služba božja. Pridigoval je preč. g. dekan dr. Fr. Kruljc. Med sv. mašo pa je že zapel novi zvon v družbi še ostalega starega. Zvon tehta 757 kg in le želim, da bi na našem hribu ob bistri Savinji dolgo pel slavo Bogu, nam pa bil, kakor se je glasil eden napis na slavoloku »Pozdravljen prijatelj v radosti. Tolaznik v brdkosti, pozdravljen!« Zvonovi pa naj se kmalu dobijo tretjega tovariša. Iz zgodovine starih prejšnjih zvonov, od katerih se še nahaja tudi srednji, je omeniti da so bili vltiti leta 1858, ko je bil tukaj za župnika pesnik Dragon Ripšl, ki je umrl na Vidmu ob Savi.

Pri Sv. Uršuli, podružnici v Dramljah, bo na nedeljo sv. Uršule, to je dne 21. oktobra, sv. opravilo ob 7. in pol 11. uri.

Blagoslovitev novih zvonov pri Sv. Joštu na Kozjaku se vrši v nedeljo, dne 21. t. m. ob pol 11. uri pred poldne. Slovesnost izvrši preč. g. dekan iz Škal Rotner. Prijatelji in dobrotniki zvonov, pridej poslušati!

V kozjanskem okraju je hotelo zopet par že poznavnih agitatorjev obuditi k življenju Samostojno kmetijstvo stranko, pa ni uspeha, akoravno se poslužujejo zoper SLS najogabnejših laži. Mi kmetje pa vemo, da naša poslanci vodijo v parlamentu boj za revizijo (popravo) tiste centralistične ustawe, katero so nam skuhali samostojneži. In tudi vemo, da, dokler naši poslanci tega boja ne izvajajo, se v Sloveniji ne bo izpremenilo na boljše. Samostojneži pravijo, da so nasprotniki demokratov. Ne bodite smešni! Saj »Jutro« od 27. m. samovo poroča, da je bil dr. Žerjav, voditelj kapitalistične demokratske stranke, tisti, ki je Samostojno kmetijsko stranko ustanovil.

NASE PRIREDITVE.

Prireditve bralnega društva v Ptaju. Po mnogo letih bode naše izobraževalno društvo v nedeljo, dne 21. oktobra popoldne v mestnem gledališču zopet uprizorili priljubljeno narodno igro »Domen« na kar posebno opozarjam naše okoliške prijatelje, ki so vsikdar pokazali mnogo smisla za naše prireditve. Zadnje predstave so pokazale, da so naši igralci v tej umetnosti že precej napredovali in zadovoljili gledalce. Ker je tokrat režija v dobrih rokah in vlogi vestno razdeljene, je pričakovati prav dobrega uspeha. Igra se ne bo ponavljala, za to naj nikdo ne zamudi. Vsi vabljeni.

Kat. prosvetno društvo v Gornjemogradu priredi v nedeljo, dne 1. t. m. ob 3. uri popoldne v knezoškofijski dvorani gledališko predstavo »Čevljar — Baron.« Vabi odbor.

Gospodarstvo.

FINANCARJI LUKNAJO KOTLE.

Nekateri se jezijo, drugi kolnejo in zmerjajo, ko jim financarji luknajo kotle, naši pristaši iz St. Petra pri Mariboru pa so napravili edini pametno. Obrnili so se do tajništva SLS v Mariboru z vprašanjem, kaj storiti. In izvedeli so v tajništvu, da se da temu pomagati tako: Prizadeti posestnik kotlja naj napravi na okrajno finančno ravnateljstvo

prošnjo,

ki se naj glasi približno tako:

»Miha Kokol, posestnik v Metavi, občina St. Peter pri Mariboru prosi za oprostitev zapečetanja žgalnega kotlja, ker istega rabi za pripravljanje piče za svinje, za pranje perila, za izkuhavanje sodov itd.«

St. Peter pri Mariboru, dne 15. oktobra 1923.

Miha Kokol.«

Prošnja je kočka prosta.

V pojasnilo: Že star avstrijski zakon je določal takoj prelukanje kotlja, ki se pa na Štajerskem ni izvajalo, ampak se je samo kapa zapečatila.

Trošarinski predpis, ki je sedaj pri nas v veljavi, je avstrijsko določbo prevzel ter še k temu dodal, da morajo finančne oblasti predpis tudi izvrševati. Trošarinski predpis pa dovoljuje, da more okrajno finančno ravnateljstvo posameznike na njih prošnje od zapečetanja žgalnega kotlja oprostiti.

Tajništvo Slovenske ljudske stranke v Mariboru.

VINSKI SODI.

Slaba posoda je največkrat vzrok, da se nam vino pokvari. Kaj nam

ker vino v njih najboljše zori. Skozi majhne luknjice v lesu dohaja namreč do vina toliko zraka, kolikor je za zorenje potrebno. Če hočemo, da nam vino hitro zori, ga držimo v manjših sodih s tankimi dogami, ki imajo razmeroma večjo hektolitersko površino ter omogočujejo s tem pristop zraka v večji meri. Leseni sodi nam služijo tudi za posiljanje vina.

Cementni sodi se rabijo samo za shranjevanje vina za krajši čas. Prav dobro služijo za mešanje vin; zategadelj jih najdemo v večjih vinskih trgovinah ali pa tudi tam, kjer je treba držati večje količine slabejšega vina na sorazmernem malem prostoru. Cementni sodi morajo biti na znotraj prevlečeni s steklenimi ploščicami, da ne pride vino s cementnim apnom v dotiko, ki bi mu škodovalo. Skozi cement ne more dohajati do vina zrak, kar ima posledico, da vino ne postane staro, vinski mošt pa obdrži svoj sladek okus. V krajih, kjer se je bati potresov, je zidanje cementnih sodov opustiti, ker bi dobili špranje in postali nerabni.

Vinske sode konzerviramo najbolje s tem, da jih držimo napolnjene z vinom. Če smo pa primorani imeti sode dalje časa izpraznjene, jih je treba zažveplati. — Zveplena sokislina je sredstvo, ki varuje les pred gnilobo in plesnovo. Ko smo sod iztočili, ga je izprati in postaviti na pilko, da se ocedi in osuši. Nato ga zažveplamo, kar se zgodi z zveplom na platnu, papirju ali na azbestu. Najboljše zveplo je azbestno zveplo, ki pri gorjenju ne odpada na dnu soda in vsled tega tudi ne pride z vinom v dotiko. Na polovnjak (sod 3 hl prostornine) vzamemo pol treščice na platno, ali treščico na azbest. Zvepljanje ponavljamo vsakih 4—6 tednov. S časom se nabere v sodu preveč zveplene kisline, ki jo je treba odstraniti iz soda. Zveplena kislina razjeda les in pride pri površnem čiščenju sodov pozneje v vino. Takšno vino je zdravju škodljivo in tudi po vinskem zakonu prepovedano spravljalati ga v konzum. Sode, ki so bili čez pol leta prazni in v tem času zveplani, moramo zategadelj napolniti za 2—3 dni z mrzlo vodo, ki zveplano kislino iz lesa izluži. Na to jih je izpariti z vrelo vodo in naposled izplkniti s studenčnico, predno jih nalijemo z moštom ali vinom.

Cementni sodi se po izpraznjenju ostane, obrišejo z alkoholom in puste odprte. Pozneje se na podložku zategne v njih zveplo.

Če se je v sodih tekom časa nabralo mnogo zvepla, ga moramo pred napolnjenjem iztrgati da ne pride z vinom v dotiko. Zveplo utegne povzročiti v vinu duh po gnilih jajcih ali takojmenovani bokser.

Konzerviranje sodov na zunanjji strani obstoji v tem, da polne, kakor tudi prazne sode vsakih 6 tednov, to je ob času zvepljanja ali doličevanja obrišemo in okratimo do čistega lesa. Zelezne obrocene in zapahne na vratih pa obvarujemo proti riji ako jih namažemo z firmisom ali črno barvo.

Novi sodi niso kar za vino uporabni. V njih bi vino dobilo okus in duh po lesu, izvleklo bi iz lesa tanin ali čreslovino in bi vsled tega počnelo. Zategadelj je nove sode pred uporabo za vino bolj temeljito pripraviti. Za to služi para, vroča voda (izparjenje), ali pa tudi samo mrzla voda (izluženje).

Izparjenje se vrši najlažje s pomočjo parilnika, ki dovaja paro v sod polagoma in pod zračnim pritiskom polovične atmosfere. To vršimo tako dolgo, da postane sod od zunaj topel in teče iz njega skozi pilko čista tekočina. Sod položimo na podstavek s pilko navzdol obrnjen. Para se spušča v sod od spodaj skozi pilko, ter je pustiti nekoliko prostora za odtekanje vode, da se sod ne razpoči. Pri izparjenju napolnimo sod z mrzlo vodo, ki naj ostane 4 dni v njem. To ponavljamo tako dolgo, da ostane voda glede duha, barve in okusa popolnoma nespremenjena.

Ako nimamo parilnika se poslužimo izkuhanja ali izluženja z vrelo vodo. Za polovnjak potrebuješmo 15 do 20 l vrele vode, v kateri smo poprej razstropili 2 odstot. sode. Sod izparimo na to s turanjem kake pol ure, da pride vsa notranjost soda z vodo v dotiko. Potem postavimo sod na eno in drugo stran dna, da postanejo doge tople. Med turanjem pilko večkrat odpremo, da izluhti preobila para. Vodo odtočimo, ko je še topla. Izparjenje ponovimo, ako je bila zapara nečista. Nazadnje napolnimo sod z mrzlo vodo, ki naj ostane v njem kake 3—4 dni. Mrzla voda izluži ves preostali duh in okus po hrastovem lesu.

Nove sode pa lahko izlužimo tudi z mrzlo vodo. To se godi največ pri velikih sodih, katerih ne moremo izpirati s turanjem. Sod napolnimo z vodo, v kateri smo razstropili 2 odstot. sode in pustimo en teden stati. To delo ponovimo, dokler ne ostane voda neizpremenjena.

Sod od črnine pripravimo za belo vino na sledeči način: na 100 l vsebine zavremo 10 l vode, kateri smo pridejali četr litra solne kisline. S to tekočino izparimo sredno sod z vrelo vodo, kateri smo pridejali dva odstot. sode in ta posel ravno tako ponovimo. Nazadnje napolnimo sod z mrzlo vodo, ki naj ostane v njem 4 dni.

Popravljene sode, pri katerih smo izmenjali eno ali več starih, poškodovanih dog z novimi, pripravimo za vino kakor nove sode.

Tako pripravljene sode je uporabljati najprej za kipenje mošta. Za vino so uporabni še le tedaj, ko smo jih povrhu tega izparili z zdravimi vinski drožami ali ovinali.

V največ slučajih so pokvarjeni sodi plesnivi. — Plesniv sod diši značilno po plesni in goreča luč v njem ugasne. Ako je sod tudi malo plesniv, ga moramo odpreti in sprednje dno izvzeti. Nato ga s krtačo otaremos in posušimo. Če opazimo v lesu mehurčke (vzbuhlost), jih moramo izrezati. Pod njimi se nahaja tudi plesen, ki bi sicer estala v sodu. Ko je sod posušen, na-

domestimo dno ter ga izparimo z vrelo vodo, kakor nove sode. Če naj takšen sod rabimo za vino, ga je skuhati z vrelimi žrežami, oviniti). Ako pa je plesen prevlečen že vso notranjost soda v obliki zelenkaste plasti, pod katero se pokažejo grde, umazane pege, je znamenje, da se je plesen zajedl v les. Takšen sod za hranjenje vina ni več uporaben, ampak se ga naj rabi za namakanje galice ali kaj drugega.

Sod od pokvarjenega vina je za vino sajno še takrat uporaben, ako se vinska bolezen v njem ni preveč razvila (cik, zavrelka, okus po mlečni kislini). Takšen sod izparimo, zakuhamo s sodo, izlužimo in ovinimo kot nove sode.

Tudi sodi od špirita in piva se dajo uporabiti za vino. Sodi od špirita so znotraj prevlečeni z odtopnim steklom ali klejem. V prvem slučaju napočnimo sod z mrzlo vodo, kateri dodamo na 100 litrov 100 kub. cm (10-00) zveplene kisline. Čez nekaj dni izpraznimo sod in ga izperimo. Ako pa je v sodu klej, se ga izpari ali izluži z vrelo vodo in potem izpere. Nevarno je sod od špirita razsvetljevati, ker utegne nastati eksplozija. Vse novo pripravljene sode je uporabljati prvi čas le za vrenje mošta ali za pretakanje vina.

Ako bomo z našimi vinski sodi pravilno ravnali, si bomo prihranili marsikatero neprilik. Imeli bomo nepokvarjeno vino in uživali med vinskih kupci dober glas. In to je predpogoj za uspešno vinarstvo.

Vekoslav Štampar, kletar, Ptuj.

Sromlje pri Brežicah. Trgatev je večinoma končana. Količina je povprečno dosegla nekaj nad polovico lanskega pridelka, kakovost pa skoro doseže lanski letnik, tu in tam ga celo nadkraljuje, kajti 11., 12. in 13. oktobra so bili zelo vroči dnevi. Tudi cena mošta je višja od lanske in se giblje med 20—25 K. Letnika 1922 je le še nekaj malenkosti.

PETELIN ALI KOKOT — ALI NE!

Vsaka gospodinja se več ali manj bavi s kurjerejo iz koristi, kojo jih nudi kuretnina, a tudi radi tega, ker jo to veseli. Gotovo število kur si ona goji leto za letom na svojem dvorišču. Ako bi se to število zmanjšalo, ne čutila bi se čisto srečno. Je že enkrat tako, da so naše gospodinje tako navezane na kure, da ne morejo biti zlahka brez njih. Četudi je bajtka še tako preprosta, kur ne smemo pogrešati.

Drugače je s kokotom ali petelinom. Ta na marsika terem dvorišču ne najde prostora. Bodisi, da se tam kurjereja ne goji v toliki meri, bodisi, da se radi po manjkanju živeža redi mesto petelina ena kura več. Da se za par kur ne izplača rediti petelina, vemo vsi le predobro. Redkoked si marsikatera gospodinja v vasi, čravno poseda več kur, radi tega ne redi kokota, ker se zanaša, da pride na obisk petelin iz sosečke. A prenizko upoštevati kokota, bi ne bilo prav, godila bi se mu krvica, on je na dvorišču na mestu, kjer se suče več kurjih grebenov.

So povrh ploditve še drugi vzroki, da se naj goji petelin.

Po svojem naravnem nagonu oskrbuje razen plogenja še druge posle, katere je treba ceniti in upoštevati.

Kjer imajo kure prost izhod, zapuščajo domače dvorišča, jih vedno vzdržuje krog sebe, kakor eno družino. Prideta dve kuri navzkriž ter se začneta prepirati in se s kljuni kljuvati, s svojim opominjevalnim krikom napravi mir in če ne drugače, poseže sam vmes s svojim kljunom ter napravi konec boju v svoji družini.

Ako v takih slučajih vsikdar razsodi pravijočno, ni bolj prizanesljiv do ene kot do druge svojih ljubljenk ter postopa pristransko, se sicer ne more ugotoviti, a dosegel je mirno družabno živiljenje med svojimi. S svojo čuječnostjo svari in obrani vse svoje pred marsikaterimi nevarnostmi, ki predvsem prete od roparskih ptičev, da zamore vsaka pravočasno zbežati v varno zaletje.

Dalje uči izkušnja, da posebno mlade kure začno poprej nesti jajca, če jih osreči petelin. Vsak mora pa tudi priznati, da dobiš ves drugi vtis na kmetskem dvorišču če krdelec izbranih kur vodi in jim zapoveduje lepo ognjen petelin, kakor če kure hodijo raztreseno po dvorišču kot bi bile zgubljene.

Dvorišča vsake, le kolikaj boljše kmetske hiše si skoraj ne moremo misliti brez kurjega gospodarja, ki s svojo odlično postavo, po grlu z visičimi peresi in s svetlo srpastim repom ponosno koraka po dvoru.

Doživljajo se pa tudi lahko neprijetno škodljive posledice, ako se radi varčnosti s perutninskim živežem ne trpi petelin, ako je več kur pri hiši. Kure si bodo kje drugod, na sosedovem dvorišču iskale priložnosti, usireči svojemu naravnemu nagonu.

Koliko neprijetnosti pa se lahko povzroči, če jih vodi petelin iz sosečke na tujo zemljo. Neštetočrat pride do resnega sovrašča ter celo terjatve odškodnine in povrh se še živali izgubijo. Jajčna košarica pa se tudi ne bo bolj polnila, ako si ne drži gospodinja kokota, ker kure se navadijo hoditi na tuje dvorišče in bodo sčasoma tudi nesle na tujem gnezdu.

Kjer je torej na dvorišču več kur, tam naj ima svoj prostorček tudi kokot. (Prihodnji več — kurjerec iz samostana).

Ogled plemenske živine v Št. Juriju ob južni žel. Ni kmalu kraja, ki bi bil tako blagoslovjen z rodovitnimi in sočnimi travniki, kakor je Št. Jurij ob južni ž. Naravno tedaj, da se redi tukaj prav mnogo in z zadostenjem bodi povedano krasne živine. Kmetijska šola tukaj, potem za dobro stvar vneti strokovnjaki, kot kmet, svetnik Belle, kmet, inženirja Zidanšek in Kopivšek, živ. instruktor Zupanc, živinozdravnik Ursič in

drugi so že nekaj let smotreno delovali na to, da se v ta okoliš vpelje in razmnoži murodolska goveja pasme, ki se je spoznala za ta kraj najbolj primerno. Ko se je v okolici že razmnožilo primerno število čistokrvnih plemenskih krav, so se letel strokovnjaško izbrale in vpisale v poseben vodovnik, ki se vodi z največjo natančnostjo in šteje danes okoli 100 prvorstnih plemenskih krav. Čistokrvna razmnožitev te pasme se torej strogo nadzoruje. To smotreno stremljenje glede razširjenja te lepe goveje pasme so vrli kmetje tega okoliša prav radi podpirali tako da so se že dosegli krasni uspehi. Lepi, čistokrvni živine se je načnnožilo že toliko, da je bilo kmetijski podružnici mogoče, prirediti dne 8. 1. na ogled plemenskih bikov, krav in telic. Privedio se je na ogled 81 krav, 32 bikov in 22 telic. Vsa ta živina je vpisana v vodovniku. Došlo je tudi tako mnogo občinstva, vmes dosti kupcev in vsi so bili naravnost presečeni nad prelepom živino. Predsednik podružnice, kmet, svetnik g. Belle, je pozdravil zbrane živinorece in z veseljem povdral krasni uspeh večletnega smotrenega dela. Inž. g. Kopivšek je obrazložil, kako se nadzoruje razmnožitev živine glede na čistokrvnost in uporabnost. Potem se je živina presojala po ocenjevalni komisiji in tej presoji je sledilo občinstvo z izrednim zanimanjem. Kmetijski strokovnjaki, med njimi šef kmet. oddelka g. Sancin in g. kmet. svetnik Pavlin iz Ljubljane, so se izrazili o razstavljeni živini izvanredno pohvalno in kupcem je prelepo blago tako ugajalo, da bi bili najraje vse pokupili. G. svetnik Pavlin je v laskavih besedah čestital prireditelju na krasnem uspehu in jih vzbudil k nadaljnemu delovanju v prilog domači živinoreji. Vrli živinoreci so bili prav veselo razpoloženi, ko so videli, kako lepe sadove je rodilo njihovo delo. Zdajna prispevka kmetijske uprave in okrajnega zastopa celjskega sta pripomogla, da so dobili malone vsi živinoreci prav lepe denarne nagrade. Posebno krasne krave so razstavili: kmetijska šola, Kroščić M., I. Čater, I. Kačičnik, J. Slošček, najlepše bike in sicer kar štiri, med njimi dva prava orjaka po osm let starra, pa Blaž Urlep. Naj bi nad vse ugodni uspeh te privreditve bil vrlim Šentjurčanom v zadoščenje in vzpostavilo, da bi tudi v prihodnje enako vneto delovali v prid domače živinoreje. Strokovnjaki so prišli voditi ob tej razstavi do prepričanja, da bo v prihodnje povsem nepotrebno, uvažati murodolsko plemensko živino iz tujine, ker jo imamo v najboljši kakovosti doma in to riznanje bodi posebno Šentjurškim živinorecem ponos!

TEDENSKI SEJEM V ZAGREBU.

Na zadnjem zagrebškem tedenskem sejmu se je opazalo veliko zanimanje čehoslovaških in italijanskih trgovcev zlasti za našo plemensko živino. Sejem je bil zelo dobro obiskan tudi od domačih kupcev. Živine je bilo prignano zelo veliko.

Največ je bilo priganjanih na sejem volov, posebitno bosanskih. Kupovali so jih zlasti Čehoslovaki in sicer mlajše blago za pitanje. Za enega junca, težkega približno 3 in pol metercentov, se je plačalo 5000 dinarjev. Poprečna cena juncev je bila: 1 kg žive teže po 15 dinarjev.

Prvorazrednih pitanih volov je bilo zelo malo privrzelih, plačevalo se jih je po 16 do 17 dinarjev, dobiti so se drugorazredni plačevali po 14—14.50 din.

Bosanski voli so se plačevali po 9, 11, 11.50, 12 in 13 din. 1 kg žive teže.

Krav je bilo tudi precej na sejmu. Kupovali so jih zlasti Italijani za reho. V Italijo je bilo prodanih največ brejih krav in lepih telic. Italijani so plačevali krave po 6000 do 6500 dinarjev. Telice so se prodajale 1 kg žive teže po 14.50 do 15.25 din.

Teletom je cena znatno poskočila. Telet je bilo zelo malo na sejmu, pa je radi tega vladal pravi načelni kupci, da so si zasigurali vsaj par komadov. Največ telet so kupili Italijani. Cena je bila zelo visoka. Italijani so plačevali teleta, težka 50 kg, po 2500 din. Dnevna cena je bila za 1 kg žive teže 23.50 do 26 din.

Konje je bilo mnogo na sejmu, samo kupci je bilo malo. Pri konjski kupčiji se precej pozna padec lire, ker radi njega italijanski trgovci ne kupujejo male konjev v taki množini, kakor poprej. Težki konji so se prodaval po 12.000 do 15.000 din., lažji pa po 5000 do 10.000 din.

Konje za klanje so nakupili v večjem številu iz Št. Jurija in Avstrije. Cena takim konjem je bila za 1 kg žive teže 5 do 7.50 din.

Svinj je bilo privpeljanih v manjšem številu iz Srbije in Sreme. Vsled drage vozarine na železnici je manjšala precejšnja razlika v ceni med domačimi in semeškimi svinjami. Debele semeške svinje so se prodajale po 27.50 din. 1 kg žive teže, dočim so se prodajale domača iz okolice Zagreba po 25 din. 1 kg žive teže.

koliko. Lahko ga sedaj že okuliraš z živimi — še spremi očni odrezane vejice in rano si vzgojiš vrtnico.

Ta nasvet sem sicer že dal svojčas, ko sem pisal o okulirjanju vrtnic sploh, a ti ga še enkrat dam pismeno, da ga ne zabiš.

Ne zabi pa tudi svojih drugih na vrtu stoečih gojenk. Toliko časa ti preostane gotovo pri vseh tvojih drugih opravilih in skrbah, da se včasih ozreš nanje, kako se počutijo, kako se jim godi. Kaj rado se v spomladi spreminja vreme. Sedaj je lepo in toplo, sedaj deževno in snežno. Oboje vreme vrtnici ugaja. Ona ljubi toplo, ljubi pa tudi vlagi ali vlažnost. Kar vrtnici ne ugaja, so spomladanski mrzli, suhi vetrovi, ki jo zadržujejo v pogajanju novih mladič in če dolgo trajajo, radi posuše zadnjo ali pa zgoraj prvo oko na vejici. V nižjih krajih se teh dolgo trajajočih — mrzlih ter suhih vrtnici škodljivih vetrov ni toliko batiti, pač pa v višjih legah in tam gojiteljica dobro ter previdno ravna, če pusti pri obrezovanju na vejicah sprvega 4 do 5 cm. Kadar pa je čas mrzlo suhega piša že bolj potekel, dorže na 3 oči. Ta čas bo gojiteljica vrtnic bolj ali manj iz vsakoletnih izkušenj lahko sama zadela.

Neredko postane vsled dolgotrajno deževnega vremena v dolinah in snežnega v gorah mraz in — kaj sedaj?

Ne ustraši se!

Ogrni vejice ali krono vrtnice s toliko papirjem ali s cunjam takoj, da papir in cunje privežeš nad in pod vejicami ali krono. In to bo zadostovalo, da obvaruješ vrtnice pred mrazom.

Na ta način kaj lahko ogrneš svoje gojenke in še lahkeje ko pride mraz, odstranimo ogrinjalo. V slučaju pa, da je radi prevelike krone nasvetovano pokritje nemogoče, mirno prepusti vrtnico svoji usodi.

Zemlja ima spomladi neko posebno moč: izvleči ter popraviti, kar je mraz prizadjal.

Samo ob sebi je razumljivo, ako je v spomladici huda suša da priskribi svojim gojenkam z zalivanjem vlage, da pa prideneš kakor sem omenil zadnjič polovico gnojnico, jo tudi ob enem pognojiš. Nikakor ne zanemari zalivati onih vrtnic, ki so bile presajene spomladici. Ne zalivaj samo njihovih korenin, ampak polivaj z vodo tudi stebelce ter vejice, da jo ohranis svežo in za rast zmožno.

Kakor hitro so enkrat nove mladike, treba jih bočisti raznih gosenic — hroščev. To delo bo treba nadaljevati ne le do časa, ko se razveseliš razvite cvetke, ampak vedno. Zalezuj posebno ono gosenico, o kateri sem že pisal v št. 40 »Gospodarja«, ki se izleže v vejici sami. Kakor hitro ovreni nežna vejica, povesi svojo slavico ter popek, oglej si jo.

Na črnih pikicah ali zabodljajih, kakor bi jih našlaš zabolada zlobna roka š šivanko, zasačiš enega najkušjih sovražnikov vrtnic. V teh zabodljajih se nahajajo že rumene jajčice, ki jih je zlegla neka muha — takozvana rožna osa.

Jajčice izreži z ostrom nožem ter pokončaj gosenico, ki živi v vejici sami.

Ako pa se je že zajedla gosenica v vejico, odstrani taisti del vejice. Tem potom se reši še vsaj nekaj oči, iz kaferih zamorejo prirasti nove mladike.

Kakor nad zemljo, je vrtnica zalezovana tudi pod zemljo v koreninah samih.

V koreninah samih jo zalezuje krtica ali rovka. Izpodjeda jej koreninice, gre je na srce. prideš torej tej sovražnici vrtnice na sled, ki zamore najmočnejšo vrtnico uničiti v kratkem času, položi v njen podzemeljski hod (luknjo) in blizu vrtnice cunjo, dobro namočeno v petroleju. Te vonjave krtica ne more prenesti in bo ali nehala, ali ne bo pričela s svojim uničevalnim delom. Tudi karbid kaže uložiti v podzemeljsko pot te vrtnice hudo delke, ker se karbid v vlažni zemlji počasi razkraka ter žival prežene. V past ti pač ne gre hitro ter sigurno in predno se ulovi, je že dokončala svoje hudo delstvo.

Tako oskrbuj vrtnico po njenem vstajenju, da se veseliš njene rasti ali razvitka ter njenga cveta, kadar ti je ecvetela, jo zopet prieži na tri oči. (Pozdrave — samostanski vrtnar in prihodnjic dalje).

ZITNI TRG.

Veliko oviro v trgovini z žitom tvori pomanjkanje denarja, ki postaja vedno bolj občutno. Velike količine žita ne more nihče prodati, razen na dolg, ker niti velike žitne trgovine ne razpolagajo z gotovino. Največ žita se je še prodalo na zagrebški borzi, dočim je promet v Novem Sadu, Osjeku, Subotici in drugih glavnih tržiščih popolnoma zastal.

Moka. Banatski in slavonski mlini so ponujali večje količine moke boljše vrste. Cena je bila v začetku za nularico po 573 din. za 100 kg, pozneje pa je padla na 550 dinarjev.

Pšenica. Kmetje iz Vojvodine, glavni producenti pšenice, vsled nizke cene ne nudijo večjih količin v prodajo, ampak čakajo, da se bodo cene dvignile. Zato se je dobila na tržiščih samo slavonska in mačvanska pšenica, ki pa v kakovosti zaostaja za vojvodinsko. Prvič se je pojavila na žitnem trgu letos pšenica iz Slovenije. Cene bački in slavonski pšenici so se kretale od 350 do 360 din., dočim je bila pšenica iz Slovenije znatno dražja in sicer 375 do 380 din. za 100 kg.

Koruza. Promet s koruzo ni postal nič živahnejši, kakor je bil v prejšnjem tednu. Zdrava stara koruza se je ponujala po 260—265 din. za 100 kg, postavljena na postajo v Bački; koruza iz Srema je bila dražja, 270—275 din. za 100 kg. Živahna je bila trgovina z novo koruzo v klasju, ki se je prodajala po 150—160 din. za 100 kg.

Oves je še nadalje padel v ceni. Promet pa vključ temu ni postal nič živahnejši. Slavonski in bosanski oves se je nudil po 237 din., toda kupev ni bilo. Na zagrebški žitni borzi se je pa oves ponujal po 260 din. za 100 kg.

Otrobi so se pojavili v večji količini na trgu. Drobnejše vrste so se prodale po 160 din. skupno z vrečami. Fižol se prodaja največ iz Slovenije, ki ga direktno izvaja v Italijo in Francijo. Na Hrvatskem in v Srbiji je cena fižola znatno padla. Slabejše vrste so se prodajale po 450 din., boljše pa po 700 din. Na trgovino s fižolom je neugodno vplivalo dviganje vrednosti dinarja.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 84.50—85.50 D, 100 francoskih frankov stane 520—525 D, za 100 avstrijskih krov je plačati 0.12—0.1250 D, za 100 čehoslovaških krov 255—257 D, nemška marka ne notira, za 100 laških lir 392—394 D. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.55 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja ista.

Dopisi.

Šoštanj. Iz Šoštanja nam poroča somišljenik: Neko orjunske človeče se je drznilo v predzadnji številki »Orjune« sramotiti našega občespoštovanega, za napredok ljudstva vnetega in delavnega g. kaplana Grila. Sumniči ga narodnega izdajstva, če, da zahaja g. Gril v Woschnaggovo hišo in se vozi z njegovim avtomobilom. Smešno! Čudne pojme o narodni zavednosti mora imati ta otročji dopisunček, če taksira isto po »dobrih večerjah in avtomobilih.« G. kaplanu za te udobnosti menda vendar ni nevošljiv! Čudno samo to, da se je n. pr. gospa Rihaticeva vozila z istim avtomobilom in vendar je bila ta »narodna izdajalka« kumica orjunskega praporu. Narodni izdajalec je vsekakor tudi starosta tukajšnjega Sokola br. Martin Vrečko, ki se je bil žal tako daleč spozabil, da se je istočasno z gospo Rihaticevo vsezel v Woschnaggov avtomobil. Kaj naj še le rečemo o veledemokratu in oberorjuncu Rihatariču, katerega odnosa do »pangermana« Woschnagga morajo biti pač tako tesni, ker ga je zaprosil za posojilo, s katerim je mogla gospa kumica ob razvijtu praporu pokazati svojo darežljivost? Da so šoštanjski orjunci brez dvoma narodni, kdo bi to tajil? Saj vendar najizrazitejši med njimi z raznimi gospicami ob gotovih urah in krajih občujejo v blaženi nemščini. Res nismo vedeli prej za ta nov način narodnega udejstvovanja. In pri vsem tem naj se še čudimo, zakaj v Šoštanju »vse dirja v Orjuno« in naval je takšen, da se člani pred poštemi človekom sramujejo priznati, da so orjunaši. Ta čut sramote nam je tem bolj neumljiv, ker so ravno njihovi junaki čini ob priliki razvijta praporja očividni dokaz, da tudi organizirane barabe včasih lahko pridejo do zgodovinske veljave. Se poznamo, orjunci, kaj?! Molčali smo dosedaj po vseh teh vaših početjih, ki pa še docela nismo vseh navedli. Ali vi ste nas s svojim brezstidnim napadom na našega vnetega dušnega pastirja sami izvali, da vam povemo, kar vam gre. Pripravljeni smo prihodnjič, če treba, vas počastiši še z nekaterimi dišečimi cvetkami vaše čedne orjunske manire. Ponarejeni podpisi ob priliki nameravanega misijona, zakonska zvestoba dnevnega orjunka, podrite peči, nočna razgrajanja, pretepi, divje izzivanje procesije, zlasti pa izredna zakonska ljubezen, izražena v klofutalu in pretepanju boljše polovice niso brezpredmetne govorice v Šoštanjski javnosti. Zdravo!

MALA NAZNANILA

Sadna drevesca se zopet dobe pri M. Hudelist v Mariboru, Ruška cesta 15 1088

Učenec se sprejme takoj iz poštene dobre hiše ne čez 16 let starega, pri Franjo Cvilak, medičar, svečar in slaščar v Slov. Bistrici. 1084 2—1

Sedlarški pomočniki se sprejmejo v trajno delo pri Francu Repič, Ljubljana, Kolezijska ulica 18. Ponudbe je poslati na naslov. 1080 4—1

Sadna drevesca, jabolke in hruške ter 1—2letne pravorstne sadne divjake, oddaja drevesnica Petra Korman v Skalah, pošta in železniška postaja Velenje. 1087 2—1

Lepa hiša z velikim vrtom v mestu v bližini cerkve, se prodaja za 400.000 D. Plačilni pogoji lahki. Vpraša se od 2. do 5. ure pop. Ob bregu 24, Maribor. 1086

Lepo posestvo tik okrajne ceste, 3 minute od jareninske cerkve, na prodaj. Meri nad 22 oralov. Prvovrst travnik, dobre njive, lep vinograd. Oglase sprejema: Dan. Spricaj, Jarenina. 1085

Hlapce, star nad 30 let, se sprejme ob novem letu k dvema konjema in par glav govede na deželi. Prednost imajo oni, ki rad vozi. Oskrba in plača zelo dobra. Ponudbe prevzame Jože Šnuderl, Maribor, Mlinska ul. 24. 1081

Prodam posestvo, 15 minut oddaljeno od postaje Celje, obstoječe iz ene stanovanjske hiše, ene hiše z gostilniško koncesijo in trafiko, vrta za zelišče in male njive. Na upravo »Slov. Gospodarja.« 1083 3—1

Kdo? Ukradena mi je bila v času od julija do septembra t. l. rabljena železna tehnika — Stangenwage — in velik zavor za voz. Kdo mi od ukradenih reči ali nabave istih more dati pozitivne podatke, dobi nagrado. Kupec omenjenih reči se naj oglaši pri meni, da se izogne neprijetnostim. — I. Posch, trgovec, Maribor, Koroška cesta 20. 1082

Nekaj odgovora. Iz Brežic poročajo: V »Napreju« štev. 175 z dne 11. 10. 1923 dolži nepoznani pisec podpisano društvo nepravilnega postopanja ob prilikom požara dne 3. t. m. na Črncu pri Brežicah. Odgovarjam sledete: Dne 3. t. m., okoli 10. ure zvečer, je udarila med hudo nevihlo strelo v šupo g. Baraga na Črncu. Šupa, lesena in napolnjena s senom, je bila takoj v plamenu, vsled česar je bilo vsako gašenje vrez uspeha. Nevarnost za sosedna poslopja ni obstojala, ker so isti primerno oddaljeni od gorišča; iskre bi se z lahkoto pogasile v zajemalco vode. To je ugtovil na licu mesta došli naš načelnik in drugi gasilci, ki so se peljali naprej s kolesi. Članstvo je v polni opremi čakalo v Gasilnem domu na vprego. Naše društvo je že lansko leto vložilo prošnjo na okrajno glavarstvo, da obvesti vse sosedne občine o sklepu odborove seje, ki se glasi: Podpisano društvo stopi pri oddaljenejših požarih v akcijo še leta, takrat, ako nam iz ogrožene vasi pošljejo vprego. Povod za navedeni sklep odbora je bil požar v Bukošku leta 1921. Naše društvo se je udeležilo gašenja, ki je trajalo do 11. ure v noč. Vprego, katero smo dobili še le po ostrem prkanju v Brežicah, smo odpisali po prihodu do gorišča takoj domov, ker so bili konji hudo vpehanji in mokri. Po storjenem delu smo prosili tamkajšnjega župana, naj nam preskrbi vprego, da spravimo naše orodje zopet domov. Isti pa je v spremstvu orožnika hodil po vasi polni dve uri, predno je dobil človeka, da j zapregel. Med tem pa je moralno stati članstvo vso premočeno na prostem in to v mrzli jesenski noči. Na druga kleveta pisca ne bomo niti odgovorjali. Kako pa misliti ljudstvo o nas, vemo mi prav dobro; mnenje omenjenega pisca pa še ni mnene ljudstva. — Prostovoljno gasilno društvo v Brežicah.

Kostanjeva in hrastova toninska drva

ponudite proti takojšnjemu plačilu tvrdki Kupnik, Podipl.

Istotam dobi službo starejši vrtnar. 1074

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjige

„Cirilove knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig.

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

Pletarie izurjene sprejme proti dobrni plači od komada Pletarna v Strnišču, Slovenija r. z. z o. z. Stanovanje prekrbljeno. Delo stalno. 1028

Na prodaj so suho cepljene trte in sicer najbolj rodovitne prve vrste. V zalogi je tudi v-korenjeni divjak Riparia Portalis in Göthe št. 9. Kdor si želi lepe in močne trte narociti, naj se takoj oglasi pri Francu Slodnjak, trtar, pošta Juršinci pri Ptaju. Za odgovor naj se priloži znakma. 1058 4—1

Majar s petimi delovnimi močmi se sprejme blizu Mariporta, Liniger, Koroščeva ul. 32. 1057 2—1

Opekarna

JAKOB MATZUN, Ptuj

Opeke vseh vrst

Cement

Premog

Opekarna

JAKOB MATZUN, Ptuj

Brozavne droge in trame

v vsaki inožini franko vagon Slovenia, kupimo in prosimo ponudbe pod: »Lombardija« na Anončni zavod Dražen Beseljak, in drug, Ljubljana, Sedna ulica 5. 1002 3—1

Bistra, kristalno čista voda, planinski zrak in skrbna priprava napravijo «Pekatete» to kar so: za pravo delikateso. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Draginja skokoma narašča, kljub temu pa se vsled ugodnega stanja dinarja kupi vseh vrst manufakturno in modno blago po priznano nizkih cenah pri vsem dobro znani in priljubljeni tvrdki Mastek & Karmičnik, Maribor, Glavni trg 16. Prepričajte se! 680

Poskusite in prepričali se boste, da so «Pekatete» najboljše in ker se zelo nakuhajo, tudi najcenejše te-stenine.

Nova knjiga! **Gladiatorji**. Zgodovinski roman iz leta 70. po Kristusu. Angleški spisal Whyte Melville. I. in II. del. Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. — Naša tiskarna je izdala **Gladiatorje** v ponatisu. S tem je tako ustregla našemu ljudstvu. Zdaj že skoraj ni več dobiti poštene pripovedne knjige, starih ni več, novih pa radi draginje nikdo več ne založi. **Gladiatorji** se krasen roman iz prvih časov krščanstva. Kdor začne to povest enkrat brati, je ne odloži poprej, dokler je ne prečita. Cela povest obseg dva zvezka. Cena je za naše razmere zelo nizka. Prvi del stane s poštnino vred 9 D, drugi del 11 D. Dobri se v Cirilovi tiskarni Maribor.

Zgodba o nevidnem človeku. V «Straži» je izhajal skozi mesece podlistek pod zaglavjem «Zgodba o nevidnem človeku». Zgodba je v zelo lepi slovenščini in prevedena iz angleščine in je po svoji vsebinai zelo zanimala naše naročnike in čitatelje. Tiskarna si je sedaj preskrbela ponatis te mične zgodbe in je izšla že tudi knjiga, ki se dobi za 7 dinarjev v prodajalni Cirilove tiskarne. Knjigo zelo toplo priporočamo vsem brašnim društvom.

MALA OZNANILA.

Posestvo, obstoječe iz hiše, njiv, travnika, gozda, 5 oralov, proda Martin Košar, posestnik, Slavšina štev. 13, p. Sv. Andraž v Slov. gor. 1075 2—1

Proda se travnik. Vpraša se pri g. Ivánu Kokol, Pesnice. 1077

Pri Sv. Lovrencu na Drav. polju se takoj proda posestvo z lepim vrtom, 9 oralov zemlje, pod ugodnimi pogoji. Ogleda se lahko pri Francu Dajčmanu. 1072

Kuharico išče župnišče. Naslov v upravnosti. 1068 3—1

Organist dobi službo takoj pri Gornji Sv. Kungoti. Krasno stanovanje prosto, kuhinja, klet, vinska zbirka; nastopi se lahko takoj; rokodelci-organisti imajo prednost. Župni urad G. Sv. Kungota (via Maribor).

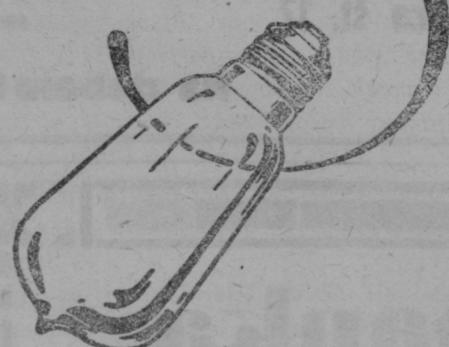
Trgovski pomočnik, mešane stroke, večje slovenskega in nemškega jezika, išče službo v mestu ali na deželi. Dopisi pod «Bernhard», Fala. 1073

Oskrbnika, dobrega sadje- in vinorejca, viničarja, z večimi delovnimi močmi išče A. Ussar, Ptuj. 1074

Išče se v trgovino starejša prodajalka, popolnomavešča mešane stroke. Ponudbe na upravnosti «Slov. Gosподarja». 1067 3—1

Kmetje, ki boste v letu 1924 zidali, pozor! V sedanjem času zidati je drago. Kdor pa hoče razne stavbe v kmetijskem gospodarstvu po ceni zidati, naj se obrne na podpisano podjetje, katero mu po nizki ceni izdela vsakovrstne stavbene načrte; načrti se izdelujejo po najnovejših sistemih, tako da se pri zidanju lahko prihranijo ogromni stroški. Naročila za načrte sprejema skozi zimo iz cele Slovenije Korosec Dragotin, stavbenik, Rečica ob Paki. 1078 30—1

Verfex



Sodar PICHLER

Frančiškanska ulica 11 (pri meroizkusnem uradu) se priporoča za vsa dela sodarske stroke ter za vse vrste novih in starih sodov po najnižjih cenah. 978

JETIKAI

Zdravnik dr. Pečnik zdravi bolne na pljučih vsaki petek, tudi v četrtek v Celju, Cankarjeva ulica št. 11, II. Citajte njegove tri knjige o jetiki, v vseh knjigarnah. 915

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogu steklene in porcelanske posode, svetiljk, ogledal, okvirjev, raznovrstnih šip itd. **Najsolidnejše cene in točna postrežba.**



Po ču

dovito nizkih cenah kupite letos

volneno blago

za ženske in sukno za moške obleke, kakor tudi vse druge manufakturno robo v veletrgovini R. Stermeckl, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povšod šediti ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskuši enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermeckl. 949

OGLAŠE
REKLAME ZA
SVE SVIETSKIE
OGLASNE ORGANE
PRIŠTEDNJA
VREMENA
POSLA
NOVCA
Publicitas
d. d.
ZAGREB
GUNDULICEVA UL. 11
TELEFON 13-07.

DEŽNIKARNA JOS. VRANJEK

Kralja Petra c. 25 CELJE (Bivša grašča mitnica) 12-149

priporoča svojo bogato zalogu **dežnikov** domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa popravila točno in solidno.

Realiteta pisarna
Arzenšek & Comp.,
družba z o. z.

Celje, Kralja Petra cesta 22

ima na prodaj: hiše, vile, graščine, gostilne, trgovine, vsakovrstna kmetijska posestva, jutrišča in vetrovase, važage, mlince itd. 939 16

TOVARNA KANDITOV
FR. ROZMAN

MARIBOR, — ALEKSANDROVA CESTA 57

priporoča

vse vrste kanditov (bonbone) po najnižjih brez konkurenčnih cenah!

Zahvaljujte cenike!

Telefon 436

Telefon 437

Renomirana trgovina dežnikov

ANT. FORNARA vd.

CELJE
Glavni trg 15
in

E. PEČNIK

Popravljalnica dežnikov

Najboljši dežnisi! — Za nas se ne hauzra!

Popravljalnica dežnikov — Za nas se ne hauzra!

Proda se:

1 omara 1076 3—1

1 težki voz za par konj

1 ročni mlin za zrnje mleti

4 karnise

1 kompletna konjska oprsna oprema

1 težke sanie

1 umivalnik

1 stara, dobro ohranjena vijolina

3 dobro ohranjene moške obleke

1 moška suknja

1 krasen stavbeni prostor ob železniči, 10 minut oddaljen od postaje in meri 15 a 68 kv m.

Odda se tudi dobro urejena mesnica na zelo prometnem kraju pod zelo ugodnimi pogoji.

Pojasnila daje lastnica omenjenega v Laškem.

Komes.

Zanesljivo d. bro in oo zelo zmernih cenah

kupite duble, štofe, suknje in blačevino za moške obleke, volno suknje, baršente, flanelo in druge za ženske obleke, petice in sv. loate rute ženske plitene jopice, gotove moške obleke, gotove srajce in blače v vseh velikostih, ključavnica obleke, ženske srajce in predpasnike v vseh velikostih, odeje koče in vse druge manufakturno blago pri

Francu Starčič, Maribor

Vetrinjska ul. 15

Raynotem se Vam nudi vedenje sveže špecerijsko blago in glasovito dobra banatska moka iz mlinu „ADA“.

Zmerne cene!

Solidna postrežba!

Fižol in suhe gobe

kupuje vsako množino trgovina

A. Požar, Maribor, Gosposka 4

Kdor hoče kupiti zelo poceni

naj gre v prodajalno

TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU!

KUPUJEM
po najvišji dnevnici ceni rezane in izpadene lase.
IZDELJUJEM
in prodajam kite in vsa lasna dela

M. Fettich-Frankheim, česalni salon za dame. Maribor, Stolna ulica 2. 833 10—

Zagač, samski in priden, se sprejme tako pri Stefanu Kumparič, umetni mlinc in žaga, Razkrije p. Strigova v Medjimurju. 1054 3—1

Prostor za trgovino z mešanim blagom, na prometnem kraju v mestu ali na deželi z inventarjem ali brez, se isče. Lastnik, kateri s takim prostorom in primernim kapitalom razpolaga, se sprejme tudi kot kompanijer, čeudi ni strokovnjak. Oglasil pod «Le» pa prilika na upravo lista. 1063 3—1

Kolje, cepano, več vagonov, zamenja za dobro vino ali vinski mošt tvrdka Gnilšek v Mariboru, Razlagova ulica 25. 1060 2—1

Proda se bencin-motor 16 HP, 8 in 4 HP. Hetzl, Pod mostom 9. Maribor. 1059 2—1

Marija BAUMGARTNER
za vino po hujšiva
Celje, Gospoška ulica 26

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDECE MOLITVENIKE:

a) ZA OTROKE

Kviku srca 27, 36, 39 in 40 din.
Rajski glasovi 38, 50 in 52 din.
Prijatej otroški po 6.50 in 7.50 din.
Ključek nebeski po 20 in 30 din.
Angel varih po 11 din.

b) ZA ODRASLE

Bogomila po 15, 20, 25 din.
Pobožni kristjan po 12 din.
Češčena Marija po 14, 48, 60 din.
Marija varhinja po 10, 36 din.
Šv. Alojzij po 15, 34 din.
Nebesa, naš dom po 42 din.
Skrb za dušo po 15, 22, 30 din.
Šv. ura (velike črke) 12, 15, 30 din.
Mali duhovni zaklad (velike črke) 12 din.
Marija Kraljice 42 din.
Venec pobožnih molitev po 40 din.

Venec pobožnih pesmi 15 din.
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov po 10 din.
Kviku srca! Pesmarica (zl. obr.) 15 din.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del 32 dinarjev.
Družba vednega češčenja. Dve molitveni ur 3 din.
Kratko navodilo za pobožnost M. B. Krašice srca 5 din.
Vir življenja 18 din.
Duša popolna 20 din.
Duša spokorna 20 din.
Bog med nami 12 din.
Večno življenje (rdeča obreza) 24 din.
(zlata obreza) 33 dinarjev.
Slava Gospodu 18 dinarjev.
Nebeska hrana I. in II. del 15 din.
Priprava na smrt 16 din.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA štev. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranične vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6%.

Stalnejše vloge po dogovoru.

Sodi za vino vedno v zalogi
pri **FRAN REPIČ**,
Ljubljana, Trnovo.

Izšla je
**BLAZNIKOVA
VELIKA PRATIKA**
za prestopno leto
1924

ki ima 366 dni.

«Velika Pratika» je najstarejši družinski koledar, ki je bil najbolj vpoštovan že od naših pradedov.

Tudi letosna obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebinu, zato pride prav vsaki slovenski rodbini.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 din., kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikih, tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg 12. 1040 5—1

INGER ŠIVALNI STROJI
Na celem svetu znani kot najboljši.
Podružnice in zastopstva v vseh mestih.
Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k.
Filialka; MARIBOR Šolska ulica štev. 2.

KUPUJETE
se vedno le najboljše in najceneje za domačo potrebo vsakovrstno manufaktурно, kakor tudi tekstilno blago pri starci in zelo znani tvrdki
ŠAAROL WORSCHE
Maribor, Gospoška ulica št. 10
!!! Perje za pestelje!!!

Čuite!

**Ne zamudite
ugodno priliko!**

Pojdite pri nakupu manufakturnega blaga v staroznano trgovino

CELJE,
tik farne cerkve



CELJE,
tik farne ce kve

Vsled ogromnega nakupa iz prvih inozemskih tvornic se prodaja samo trpežno ter sveže blago po nizkih cenah.

Vedno velika izbira vsakovrstnega manufakturnega blaga kakor: moško ter žensko sukmeno in volneno blago, vsakovrstne tiskanine, belo in pisano platno, ruijavo kotenino, cajgi, nogavice, letno in zimsko perilo. Posebno velika izbira vsakovrstnih svilenih, polsvilenih rut in šerp, kakor tudi cajgastih in barbastih rut.

Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drafenik
Celje, Glavni trg 9.

Na drobno!

Na debelo!

Na drobno!

Na debelo!

Manufaktурно blago

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

Na drobno!

Na debelo!

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.
Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščeni prodajalec srečk državne razredne loterije.